

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Právní úprava střídavé péče o dítě

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program:

SOCIÁLNÍ POLITIKA A SOCIÁLNÍ PRÁCE

Autor: Eva Mašková

Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

České Budějovice 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem „**Právní úprava střídavé péče o dítě**“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 3. 5. 2021

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu doc. JUDr. Romanu Svatošovi, Ph.D., za spolupráci při mé bakalářské práci, odborné vedení a jeho vstřícnost.

Dále bych chtěla poděkovat své rodině za toleranci, oporu a trpělivost, jež mi poskytovali nejen při psaní mé bakalářské práce, ale také v průběhu celého studia.

Právní úprava střídavé péče o dítě

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá právní úpravou střídavé péče o dítě. Jejím cílem je zjistit, kdy soud upřednostňuje střídavou péči a v jakých případech rozhoduje o svěření dítěte do péče pouze jednoho rodiče. Bakalářská práce je pouze teoretická a její jednotlivé části jsou zpracovány deduktivní a analytickou metodou. Je rozdělena do několika kapitol, kdy první z nich se věnuje historickému vývoji střídavé péče. V další kapitole jsou zmíněny odkazy na aktuální judikaturu a důležité právní předpisy, které upravují péči o dítě po rozvodu rodičů. Třetí kapitola se věnuje jednotlivým druhům péče o dítě – rozlišujeme střídavou, společnou anebo výlučnou péči jednoho rodiče. Čtvrtá kapitola se zabývá faktory, jež ovlivňují střídavou péči. Těmi jsou například vzdálenost bydlišť rodičů, intervaly střídání, postoj a přání dítěte anebo souhlas rodiče. Pátá kapitola zmiňuje zahraniční právní úpravu střídavé péče a v poslední kapitole je zaznamenána rozhodovací praxe českých soudů. Formou diskuse jsou v práci zpracovány závěry k výzkumným otázkám, které se týkají podstatných aspektů střídavé péče a prospěšnosti soudních rozhodnutí v souvislosti s nejlepším zájmem dítěte. Součástí diskuse je komparace názorů jednotlivých autorů a následné srovnání se zákony.

Klíčová slova

právní úprava; střídavá péče; rozvod; dítě; rodič

The Legislation of Shared Parenting

Abstract

This bachelor thesis deals with the legislation of shared parenting. Its aim is to find out when the court prefers shared parenting and in which cases it decides to entrust a child only to a one-parent's custody. The bachelor thesis is only theoretical and its individual parts are performed by deductive and analytic methods. It is divided into several chapters. The first one is focused on a historical development of shared parenting. The next chapter mentions links to current jurisdiction and important legal regulations that allocate the care for a child after the parents' divorce. The third chapter is aimed at individual types of the child care – it distinguishes the shared, joint custody or separated care of one parent. The fourth chapter deals with the factors influencing shared parenting. These are, for example, the distance between the parents' homes, intervals of taking the turns, the child's attitudes and wishes or a parent's agreement. The fifth chapter mentions foreign legislation and the last chapter provides the decision-making practice of Czech courts. The conclusion of the research processes questions concerning essential aspects of shared parenting as well as the benefits of court decisions in context with the child's best interest; they are based on a discussion in this thesis. The discussion includes a comparison of individual authors' opinions and the following comparison with the legal regulations.

Key words

legal regulation; shared custody; divorce; child; parent

Obsah

Úvod	8
1 Historie porozvodové péče o dítě.....	9
1.1 Císařský patent č. 946/1811 Sb. z. s., obecný zákoník občanský	9
1.2 Zákon č. 265/1949 Sb., o právu rodinném	9
1.3 Zákon č. 94/1962 Sb., o rodině	10
1.4 Zákon č. 132/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o rodině	11
2 Nejvýznamnější právní předpisy upravující porozvodovou péči o dítě	14
2.1 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.....	14
2.2 Úmluva o právech dítěte (Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb., o sjednání Úmluvy o právech dítěte)	14
2.3 Listina základních práv a svobod.....	15
3 Druhy porozvodové péče o dítě	16
3.1 Střídavá péče	16
3.1.1 Předpoklady a kritéria střídavé péče	16
3.1.2 Vyživovací povinnost	18
3.1.3 Nejlepší zájem dítěte.....	20
3.1.4 Výhody a nevýhody střídavé péče	22
3.1.5 Cochemský model.....	23
3.2 Výlučná péče jednoho rodiče a rozšířený styk rodiče druhého.....	25
3.3 Společná péče.....	27
4 Faktory ovlivňující střídavou péči	28
4.1 Postoj a přání dítěte	28
4.2 Intervaly střídání	29
4.3 Vzdálenost bydlišť rodičů	31
4.3.1 Školský zákon	33
4.4 Souhlas se střídavou péčí	33
4.5 Nesouhlas se střídavou péčí	34
5 Střídavá péče v zahraničí	36
5.1 Švédsko	36
5.2 Francie.....	36
5.3 Slovensko	37

5.4	Německo	38
5.5	Kanada.....	39
6	Doplňující rozhodnutí Ústavního soudu ke střídavé péči	40
6.1	Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1206/09 ze dne 23. 2. 2010.....	40
6.2	Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2482/13 ze dne 26. 5. 2014	40
6.3	Usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2587/12 ze dne 23. 10. 2014.....	41
6.4	Usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 122/15 ze dne 25. 3. 2015.....	41
6.5	Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2396/19 ze dne 23. 4. 2019.....	42
7	Diskuse.....	43
	Závěr	46
	Seznam literatury.....	47
	Seznam tabulek a obrázků	54
	Seznam zkratk	55

Úvod

Střídavá péče je jednou z forem porozvodové péče o dítě, kdy jsou zachovány všechny rodinné vazby a dítěti se tak dostává péče matky i otce. Na základě jejich společné dohody o dítě pečují tak, aby to bylo v jeho nejlepším zájmu. Doba, kterou dítě s jedním, či druhým rodičem stráví, by měla být přibližně stejně dlouhá, ale existují formy střídavé péče, kdy se spíše podobá výlučné péči jednoho rodiče a rozšířenému styku rodiče druhého. Ve společnosti panují na střídavou péči různé názory – jedna část je pro a druhá proti. Někdy odpůrci střídavé péče z řad rodičů, kterých se tato problematika dotýká, vyjadřují svůj nesouhlas jen proto, aby mohli druhému rodiči ublížit, a používají k tomu jako nástroj své dítě, což je asi ta nejhorší možná varianta. Na druhou stranu, pokud se rodiče shodnou na formě přijatelné pro ně i pro dítě, jedná se o naprosto ideální řešení, přestože dítě nemůže vyrůstat současně s oběma rodiči v jednom prostředí.

Bakalářská práce se skládá pouze z teoretické části. Jejím cílem je získání povědomí o střídavé péči, zdůraznění podstatných aspektů a zhodnocení, do jaké míry je naplňován nejlepší zájem dítěte, konkrétně zjistit, kdy soud upřednostňuje střídavou péči a v jakých případech rozhoduje o svěřeni dítěte do péče pouze jednoho z rodičů. V práci jsou obsaženy nejdůležitější zákony, úmluvy a názory odborníků, ať už advokátů, psychologů, či sociologa. Dále je v práci také kapitola věnovaná historickému vývoji střídavé péče a nejdůležitějším právním předpisům, na jejichž základě soudy rozhodují. Zmíněná je zde také zahraniční právní úprava střídavé péče. Součástí práce je – v poslední kapitole – praxe českých soudů, poukazující na důležité aspekty a stanoviska, z nichž jsou následně vyvozeny závěry.

V závěru práce jsou formou diskuse uvedeny odpovědi na výzkumné otázky. Při zjišťování odpovědi na první z nich, která se týká prospěšnosti střídané péče pro dítě, byla aplikována metoda deduktivní. Druhá otázka, týkající se přínosnosti rozhodovací činnosti soudů pro dítě, byla zpracována prostřednictvím analýzy soudních nálezů. Součástí diskuse jsou rovněž názory odborníků, jejich vzájemné porovnání a komparace se zákony. Dále je diskuse doplněna o vlastní úvahy autorky práce a o názory na konkrétní oblasti střídavé péče, které jí přišly nejzajímavější.

1 Historie porozvodové péče o dítě

1.1 *Císařský patent č. 946/1811 Sb. z. s., obecný zákoník občanský*

První zmínky o porozvodové péči o dítě jsou zaznamenány již v roce 1918 při vzniku Československa, kdy zákon č. 11/1918 Sb., z. a n., o zřízení samostatného státu československého přijal existující právní řád, který pocházel z období Rakouska-Uherska. Rodinné právo v Československu tak bylo upraveno obecným zákoníkem občanským, pocházejícím už z roku 1811. Již v tomto zákoníku (Císařský patent č. 946/1811 Sb. z. s.) byly definovány povinnosti vyplývající z rodičovské role, které byl rodič povinen plnit. Jednalo se o starost o zdraví a život dítěte, dále zabezpečení výživy. Touto povinností a právem nezletilé dítě zastupovat byli pověřeni zejména otcové (Höhne, Paloncyová, 2019). Zákon č. 946/1811 Sb., z. a n., obecný zákoník občanský, dále zmiňuje povinnost matek, jež spočívala především v péči o zdraví dětí a jejich fyzický vývoj (obecný zákoník občanský). Höhne, Paloncyová (2019) dále podotýkají, že soud vždy dával přednost dohodě rodičů a teprve v případě jejich neshody zkoumal další aspekty rozluky nebo rozvodu, jejich vlastnosti, osobnosti a profesí. Soud svým rozhodnutím určil, kterému rodiči bude dítě svěřeno do péče, a eventuálně upravil styk dítěte s druhým rodičem. Výlohy na dítě byly povinností otce (Höhne, Paloncyová, 2019). Dle § 142 obecného zákoníku občanského je v případě změny poměrů v rodině v kompetenci soudu vyhotovit nové nařízení bez ohledu na předešlé, přestože bylo vydáno na základě vzájemné shody rodičů. Toto rozhodnutí soudu je vždy v souladu se zájmem dítěte (obecný zákoník občanský).

Již během prvního roku existence Československa došlo ke změně ustanovení občanského práva týkajícího se rozluky manželství a zrovnoprávnění církevních a civilních sňatků. Porozvodovou péči o dítě tento zákon nijak nezměnil, dále byla platná předešlá právní úprava, v níž nedošlo ke změně ani během období první světové války (Höhne, Paloncyová, 2019).

1.2 *Zákon č. 265/1949 Sb., o právu rodinném*

Po nástupu komunistické strany byl přijat zákon č. 265/1949 Sb., o právu rodinném (dále jen „zákon o právu rodinném“), který nabyl účinnosti 1. 1. 1950. V tomto zákoně došlo ke změně, jež zrovnoprávnila děti nemanželské a manželské. Manželství mohlo být rozvedeno pouze v případě, nebylo-li to v nesouladu se zájmy dětí, a to teprve

v momentě, kdy byly upraveny všechny náležitosti týkající se porozvodové péče o dítě, tj. povinnosti a práva rodičů k dítěti a jeho majetek. Rodiče byli dle § 39 zákona o právu rodinném povinni pečovat o výchovu a výživu dítěte stejnou měrou. Tímto zákonem byla změněna moc otcovská na moc rodičovskou, jež ukládala rodičům povinnosti a práva děti zastupovat, vést jejich jednání a spravovat jejich majetek. Důraz byl opět kladen především na zájem dítěte a prosperitu společnosti. Zákon o právu rodinném dále uspořádal vyživovací povinnost, která se vztahovala na příbuzenstvo v linii přímé, jež bylo ve stavu nouze. Na mladistvé se stav nouze nevztahoval, jelikož rodiče k nim měli vyživovací povinnost do doby, než se budou moci o sebe samy postarat. Vyživovací povinnost nebyla pouze povinností otce, ale i matky. Při stanovení její výše se vycházelo z majetkových poměrů, potřeb oprávněné osoby a příjmu otce i matky. Další důležitou náležitostí, z níž soud při rozhodování o přiznání vyživovací povinnosti vycházel, bylo, aby osoba, která tuto povinnost musí plnit v posledních třech letech, nezamlčovala svůj majetek či příjem, nebo aby dokonce zaměstnání nezměnila na méně lukrativní. V tomto případě by soud vycházel z „nezkreslených“ příjmů a hodnoty majetku (Höhne, Paloncyová, 2019).

1.3 Zákon č. 94/1962 Sb., o rodině

Dalším zákonem upravujícím porozvodovou péči o dítě a navazujícím na předešlý zákon o právu rodinném byl zákon č. 94/1962 Sb., zákon o rodině (dále jen „zákon o rodině“), který nabyl účinnosti 1. dubna 1964. Tento zákon zahrnoval elementární podstatu socialistické rodiny, jež byla vnímána jako základní článek společnosti. Základem bylo pečovat o vzájemné vztahy a pomáhat si. Posláním manželství bylo založit rodinu a spořádaně vychovat děti. Důležité bylo, aby zájmy rodiny a společnosti byly spolu v souladu a v neposlední řadě byl kladen důraz rovněž na uspokojování kulturních a hmotných potřeb dětí nejen rodinou, ale také společností (Höhne, Paloncyová, 2019).

Zákon o rodině spravoval záležitosti týkající se rozvodu, samotné manželství, ústavní výchovu, předpoklady pěstounské péče, poručenství, osvojení, výživné a vztahy rodičů a dětí (Höhne, Paloncyová, 2019).

Manželství mohlo být rozvedeno pouze v sociálně opodstatněných situacích na podnět jednoho z manželů, kdy soud a manželé došli k závěru, že manželství je nenávratně rozvráceno a pozbylo svého společenského smyslu (Höhne, Paloncyová, 2019). Zákon o rodině dále stanovoval, že v případě, kdy manželé mají nezletilé dítě, nebude

manželství rozvedeno, brání-li tomu důvody, které nebyly v souladu se zájmem dítěte (zákon o rodině). Primární při rozhodování soudu byl především zájem nezletilého dítěte, navíc soud upravil práva a povinnosti jeho rodičů po rozvodu. Stanovil, kterému rodiči bude dítě svěřeno do péče a jakou má rodič k dítěti vyživovací povinnost. Na výši výživného a výchově se rodiče mohli dohodnout v případě, že tento kompromis schválil soud. Dohoda rodičů o styku s dítětem nevyžadovala souhlas soudu, ten ale mohl jejich vzájemný styk zakázat, omezit či upravit, pakliže to bylo v zájmu dítěte (Höhne, Paloncyová, 2019).

Dle § 85 ukládal zákon o rodině rodičům vyživovací povinnost do té doby, než byly děti schopny se živit samy. Tato povinnost se týkala obou rodičů a její výše byla stanovena měrou, kterou se daný rodič o dítě staral. V případě společného soužití rodičů byla zohledněna péče o společnou domácnost. Děti měly právo na stejnou životní úroveň jako jejich rodiče (zákon o rodině). Höhne, Paloncyová (2019) uvádějí, že v případě shody rodičů na výši výživného musel soud dohodu schválit. Soud důkladně kontroloval možnosti a způsobilost povinného rodiče a staral se o to, aby se rodič bez příčiny nezrekl majetkového užitku či aby se nevzdal lépe placeného zaměstnání. Nejdůležitější pro posouzení bylo, je-li tu, či není skutečná vůle k získání co nejvyššího příjmu. Byly zhodnoceny věcné podmínky obou rodičů k dosažení takového výdělku. Výchozím předpokladem bylo, že osobní péče a práce, které jeden z rodičů dítěti věnoval, představuje hmotnou hodnotu rovnající se finančnímu příspěvku rodiče druhého. Vyživovací povinnost musela být plněna pravidelně, platba musela chodit každý měsíc. V případě jejího neuhrazení mohla být vymáhána až tři roky zpětně. Pokud nebylo o nezletilé dítě řádně postaráno, mohl národní výbor pro nezletilé hradit příspěvek, který byl vyplácen do 25 let věku, a následně ho mohl národní výbor vymáhat po rodiči, který výživné neplatil (Höhne, Paloncyová, 2019).

1.4 Zákon č. 132/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o rodině

Novela zákona o rodině publikovaná pod číslem 132/1982 Sb. byla přijata v roce 1982 a zákon nabyl účinnosti 1. dubna 1983. Došlo ke změně především v záležitostech, které se týkaly otcovství, opatrovnictví, výživného, osvojení a svěřeni dítěte do péče jiné osoby. Následující novela zákona o rodině byla přijata v roce 1992 a publikována pod číslem 234/1992 Sb. Tato novela zákona o rodině se otázkou porozvodové péče o dítě nezabývala, pouze umožnila církevní sňatky. V roce 1998 byl novelizován zákon o rodině

zákonem publikovaným pod číslem 91/1998 Sb. Jednalo se o tzv. velkou novelu, která v této oblasti přinesla zásadní změny. Těmi jsou: priorita sňatku občanského před církevním a zrušení článků, jež formulovaly podstaty socialistického rodinného práva (Höhne, Paloncyová, 2019).

Další změny se týkaly otázky rozvodu manželství, kdy kromě rozvodu sporného byl povolen také rozvod smluvený. Tato forma rozvodu umožňovala v případě shody manželů na ukončení manželství, aby bylo soudem rozvedeno bez zjišťování důvodů jeho rozvratu, pakliže trvalo alespoň jeden rok, manželé spolu nejméně půl roku nežili a měli vyřešené porozvodové záležitosti – majetek, bydlení, potenciální výživné. Soudem pak byla potvrzena dohoda rodičů o porozvodové péči o dítě (Höhne, Paloncyová, 2019).

Nicméně hlavní změnu, upravenou v § 26, tento zákon přinesl v péči o nezletilé dítě po rozvodu rodičů. V období rozvodu a po něm měli rodiče upravená práva a povinnosti k dítěti. Měli stanovené, jak se budou podílet na jeho výživě a který z rodičů bude o dítě pečovat. Poprvé se zde vyskytuje termín společná péče, potencionálně střídavá péče, pokud to není v rozporu se zájmem dítěte (Höhne, Paloncyová, 2019). Henyš (1998) podotýká, že východisko a základ porozvodové péče o dítě (střídavá a společná péče), kterou velká novela nově zavedla, vyplývá z Úmluvy o právech dítěte, která se stala v České republice platnou 6. února 1991. V souladu s touto úmluvou má každé dítě nárok na péči obou rodičů. Ti mají k dítěti rodičovskou odpovědnost, a proto je nejdůležitější, aby vše bylo ve shodě se zájmem dítěte (Henyš, 1998). Höhne, Paloncyová, (2019) uvádějí, že při posuzování zájmu dítěte se soud zaměřoval především na jeho nadání, rozumový vývoj, osobnost a životní podmínky jeho rodičů. Dalším důležitým aspektem bylo, aby dítě mělo péči obou rodičů a v případě, že bylo umístěno do péče jednoho z rodičů, měl druhý rodič nárok být pravidelně o dítěti informován. Soud bral zřetel také na to, jaké bude mít dítě zázemí, emocionální vazby, způsobilost rodiče k výchově a jeho odpovědnost za dítě, pevnost a rovnováhu výchovného prostředí, vzájemnou ochotu a způsobilost spolupráce rodičů, citovou vazbu k sourozenci a dalším příbuzným a bytové podmínky včetně zabezpečení dítěte rodičem. Soud nemusel schválit dohodu rodičů o porozvodové péči o dítě, ale v případě, že to vyžadoval zájem dítěte, byl soud oprávněn na základě změny dohody zakázat či omezit styk rodiče s dítětem. Příčinou, která vedla k novému rozhodnutí o výchovném prostředí, bylo i omezování oprávněného rodiče v kontaktu s dítětem v případě, že to bylo opětovně neopodstatněné (Höhne, Paloncyová, 2019).

Dále došlo i k pozměnění přehledu práv a povinností rodičů, které tvoří rodičovskou odpovědnost. Jedná se o správu majetku dítěte a jeho zastupování. Vyživovací povinnost, kterou měl rodič ke svému dítěti, byla upravena, jestliže měl příjmy z jiné než závislé činnosti a vztahovala se na ně povinnost odvodu daně. Pokud rodič nepředložil soudu materiál ke zjištění a zhodnocení svých příjmů a majetku, byl jeho průměrný měsíční příjem vyčíslen na patnáctinásobek výše životního minima. To upravoval zákon o životním minimu. Po roce 2020 byl zákon o rodině mnohokrát novelizován a změny se dotkly především oblasti sociálněprávní ochrany dětí (Höhne, Paloncyová, 2019). Aktuálně byl (dle § 916 OZ) průměrný měsíční příjem rodiče či předka nezletilého dítěte stanoven na pětadvacetinásobek částky životního minima jednotlivce. V roce 2021 je výše této částky 3860 Kč.

2 Nejvýznamnější právní předpisy upravující porozvodovou péči o dítě

2.1 *Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník*

Frenclová (2019) uvádí, že na základě § 907 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“ nebo „OZ“) soud může rozhodnout o střídavé péči či jiných formách porozvodové péče o dítě. Höhne, Paloncyová (2019) dělí střídavou péči na dvě formy, kdy jedna z nich je taková, že dítě bydlí daný časový úsek u jednoho rodiče a poté u rodiče druhého. Druhou formou je zvláštní forma střídavé péče rodičů, kteří se střídají v jednom bydlišti, tzn., že dítě obydlí nemění a zůstává tak ve stejném prostředí (Höhne, Paloncyová, 2019). Střídavá péče může být realizována v různých časových intervalech, kdy § 907 odst. 2 OZ stanovuje podmínky, na jejichž základě o tom může soud rozhodnout. Občanský zákoník ani jiná legislativa však pravidla pro stanovení konkrétního časového úseku neobsahují. Dalšími aspekty, jež občanský zákoník zmiňuje, jsou bytové podmínky rodičů, osobnost dítěte či emocionální vazby k rodinným příslušníkům (Frenclová, 2018). Chalupská (2014) podotýká, že ve shodě s judikaturou Ústavního soudu je podstatné, aby se na střídavé výchově rodiče shodli a z jejich vzájemného konsensu toto řešení porozvodové péče o dítě vyplynulo. Nálezy Ústavního soudu mnohdy pomohly přispět k upřednostnění střídavé péče před ostatními druhy porozvodové péče o dítě, jelikož zásadní při rozhodování soudů je zájem nezletilého dítěte a vzájemné fungování rodinných vztahů. A tak není výjimkou nařízení střídavé péče i přes nesouhlas rodičů. Z ustanovení § 907 odst. 1 OZ je zřejmé, že zákon očekává souhlas rodičů k umístění dítěte do společné péče (Chalupská, 2014).

2.2 *Úmluva o právech dítěte (Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb., o sjednání Úmluvy o právech dítěte)*

Vaničková (2009) zmiňuje, že prvotní právní úpravou, která předcházela Úmluvě o právech dítěte, je tzv. ženevská deklarace práv dětí. Byla přijata v roce 1924 Ligou národů, jež byla v roce 1945 substituována Organizací spojených národů. Záměr této deklarace spočíval v tom, že pro děti je nezbytné před i po narození, aby se jim dostávalo určitých záruk a práv vzhledem k jejich psychické i fyzické nezralosti (Vaničková, 2009). Höhne a Paloncyová (2019) zmiňují, že pokračujícím dokumentem po 2. sv. válce je

Všeobecná deklarace práv dítěte z 10. prosince 1948, jež byla schválena OSN (Höhne, Paloncyová, 2019). Vaničková (2009) uvádí, že dále navazovala Deklarace práv dítěte z 20. listopadu 1959, zveřejněná Valným shromážděním OSN. Její podstatou je, aby se dětem dostávala a byla naplněna všechna práva a svobody, které jsou v souladu s prospěchem jejich, ale i společnosti. Zásadní je, aby jejich dětství bylo šťastné (Vaničková, 2009). Toto vše vedlo k přijetí Úmluvy o právech dítěte (přijata byla 20. listopadu 1989 a v České republice ratifikována v roce 1991). Článek č. 1 této Úmluvy vymezuje dítě jako každého jedince, který ještě nedosáhl zletilosti. Hranice 18. roku života je zásadní v naplnění práva dítěte na ochranu. Článek 2 odst. 1 poukazuje na povinnost každého zavázaného státu touto Úmluvou zabezpečit všem dětem práva bez ohledu na rasu, jazyk, barvu pleti, náboženství a postavení jeho či jeho rodičů. Z článku 3 odst. 1 vyplývá, že stěžejním a nejdůležitějším stanoviskem je zájem dítěte a všechny orgány, jako jsou zařízení sociální péče, zákonodárné a správní orgány, by měly jednat ve prospěch nejlepšího zájmu dítěte. Článek 5 obsahuje tvrzení týkající se odpovědnosti, povinností a práv rodičů, jež musí být zavázanými státy dodržovány. Článek 6 odst. 1 zmiňuje právo dítěte na život a odst. 2 pak dále právo na vývoj dítěte a v co největším možném rozsahu zachování života. Z článku 7 odst. 1 můžeme vyčíst, že dítě má nárok na jméno, na péči svých rodičů a právo vědět, kdo jsou jeho rodiče. Dále má dítě právo na státní příslušnost. Článek 9 odst. 1 upravuje vztah rodičů a dětí, jenž nemůže být bezdůvodně rozvrácen. Článek 12 odst. 1 obsahuje tezi, že dítěti je zajištěno právo na jeho vlastní názor. V případě, že ho již dítě má, je třeba k němu náležitě přihlížet.

2.3 Listina základních práv a svobod

Usnesení ČNR č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, je právním předpisem na národní úrovni, který je součástí ústavního pořádku České republiky. Rodinou a péčí o děti se zabývá hlava čtvrtá, článek 32, který obsahuje tvrzení, jež zajišťuje dětem a mladistvým mimořádnou ochranu. Další společenství, které je tímto právním předpisem chráněno, je rodina. Zabezpečena jsou také práva dětí, které se narodily v manželství i mimo něj. Výchova dětí a starost o ně je v kompetenci rodičů. V případě porušování práv a povinností rodičů vůči dětem mohou být na základě zákona soudem omezeny či mohou být nezletilé děti rodičům odebrány. Součástí Listiny základních práv a svobod je také informace o pomoci státu rodičům, kteří se starají o děti.

3 Druhy porozvodové péče o dítě

3.1 Střídavá péče

Preuss (2020) uvádí, že střídavá péče je jednou z forem porozvodové péče o dítě, kdy je dítě umístěno do péče obou rodičů, kteří o dítě pečují střídavě. Doba, kterou by dítě s každým rodičem mělo trávit, by měla být rovnoměrně rozvržená tak, aby každý z nich strávil s dítětem přibližně stejně času. Ve skutečnosti se rodiče o dítě starají v různých časových intervalech, nejčastěji po týdnu či čtrnácti dnech (Preuss, 2020). Steinerová (2020) rovněž uvádí, že střídavá péče představuje kompromis rodičů, protože bez jejich shody a kooperace by péče nemohla probíhat, přestože může být soudem nařízena i bez jejich souhlasu. V případě vhodných předpokladů, jimiž rodiče zajistí kladný průběh střídavé péče, je zachován blízký a citový vztah mezi nimi a jejich dítětem. Mohou společně zajistit vhodné výchovné prostředí pro dítě a jemu tak nebude odeprána péče ani jednoho z rodičů. O střídavé péči je nutno rozhodovat i individuálně a posuzovat každý případ zvlášť. Vždy je ale na prvním místě nejlepší zájem dítěte, a proto by tato forma péče neměla být upřednostňována jen z důvodu spravedlivého rozdělení se o dítě (Steinerová, 2020).

3.1.1 Předpoklady a kritéria střídavé péče

Trávníček (2015) uvádí, že výslovný souhlas obou rodičů není podmínkou k tomu, aby soud nařídil střídavou péči. Rozhodnutí o tom vydal Ústavní soud svým náležením ze dne 30. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 1554/14. Tato skutečnost vychází z občanského zákoníku, podle kterého je výslovně vyžadován souhlas obou rodičů pouze v případě svěřeni dítěte do společné péče, kdy tento zákon rozlišuje společnou a střídavou péči. Při rozhodování musí soud přihlídnout k zájmům dítěte a zohlednit je. Zájem dítěte spočívá především v tom, aby o něj pečoval rodič, který má o jeho výchovu zájem a je výchovně způsobilý. Střídavá a výlučná péče mají v zákoně stejné postavení. Faktory, jež soud zohledňuje ve svém rozhodování, jsou téměř shodné v zákoně o rodině i občanském zákoníku, který zákon o rodině nahradil (Trávníček, 2015).

Francová a Dvořáková Závodská (2018) zmiňují, že podmínkami střídavé péče jsou existence krevního spojení mezi dítětem a rodičem, zachování vazeb v rodině a totožnosti dítěte, schopnost rodiče zajistit všechny potřeby dítěte, tj. emocionální, materiální, vzdělávací, fyzické a jiné. Pokud jsou tyto podmínky naplněny oběma rodiči zhruba ve

stejném poměru, je potřeba vycházet ze závěru, že v zájmu dítěte je, aby bylo v péči obou rodičů. Ústavní soud umožnil v případě vospělosti dítěte po emocionální a rozumové stránce, aby bylo přihlédnuto k jeho přání. Současne však není možno přihlédnout pouze k přání dítěte, aniž by byly komplexně posouzeny všechny podmínky pro střídavou péči. Výbor Organizace spojených národů (dále jen „Výbor OSN“) zastává takový názor, že každý případ by měl být posuzován individuálně (Francová a Dvořáková Závodská, 2018).

Dle ústavního nálezů sp. zn. I ÚS 3216/13 ze dne 25. 9. 2014 by měl být na nejlepší zájem dítěte kladen téměř největší důraz. Potřeby a přání dítěte jsou důležitější než ostatní oprávněné zájmy, přestože k nim soud při svém rozhodování musí také přihlédnout. Ústavní soud stanovil podmínky, ke kterým musejí obecné soudy přihlížet, musejí je řádně zhodnotit a posoudit. Těmito podmínkami jsou kromě přání nezletilého dítěte, jež musí být emocionálně a rozumově vospělé, také zhodnocení postoje dítěte. Ten by neměl být nikým ovlivněn. Dítě, jež dosáhlo věku nejméně 12 let, je dle občanského zákoníku schopno rozhodnout o tom, co by si přálo, a zaujmout k celé situaci postoj. K němu soud následně přihlédne. Úmluva o právech dítěte stanovuje, že dítě má právo stýkat se s oběma rodiči stejně a že za jeho výchovu nesou rodiče odpovědnost stejnou měrou. Pokud jsou rodiče schopni se domluvit na jakékoliv formě péče o dítě, je tomu vždy dána přednost před rozhodnutím soudu, protože jejich vzájemná dohoda představuje pro dítě stabilitu výchovného prostředí, které dobře zná. Dále pro něj představuje určitou jistotu, které bychom nemuseli soudním rozhodnutím docílit.

Novák (2012) zmiňuje, že rodiče by měli být mezi sebou schopni komunikovat v takové míře, aby nebyla ohrožena výchova jejich dítěte. Měli by být také ochotni vyjít si navzájem vstříc a řešit konstruktivně všechny záležitosti týkající se výchovy. Oba rodiče, případně jejich noví partneři, ale i samotné děti chtějí, aby střídává výchova skutečně fungovala. Důležitý je také názor dítěte, který je dle Úmluvy o právech dítěte přednější než zákon. Vždy by mělo být k jeho názoru přihlédnuto, pokud dosáhlo určité věkové, a především emocionální a rozumové vospělosti. Dalším předpokladem jsou vhodné bytové podmínky. V bytě matky i otce by měl být dostatek prostoru. Velmi důležité je zachování jedné školy a také všech zájmových aktivit, kterým se dítě věnuje (Novák, 2012).

Domluva rodičů by také měla zahrnout podmínky, za kterých si budou dítě předávat, zda je vhodné pořídit více oblečení či pomůcek do školy a kdo z rodičů bude platit jaké výlohy na dítě. To by nemělo být svědkem různých hádek rodičů ani situací, kdy o sobě budou bývalí partneři hovořit v negativním slova smyslu (Novák, 2012).

3.1.2 Vyživovací povinnost

Dle Trávníčka (2015) rodičovská odpovědnost nezahrnuje vyživovací povinnost k dítěti a jeho právo na výživné. Tato povinnost nemusí být nabytím zletilosti a svéprávnosti pozastavena. Výživné slouží výhradně pro potřeby dítěte, to znamená, že tyto peníze rodič nesmí užívat pro své potřeby. Dítě má nárok na naprosto totožnou životní úroveň jako jeho rodiče. V praxi existuje několik možností, jak soud upraví vyživovací povinnost rodičů k dítěti. První z nich je, že mimo střídavou péči o dítě již soud žádné výživné nestanoví, jelikož finanční situace obou rodičů je velmi podobná (Trávníček, 2015). Cízlová (2019) tuto možnost doplňuje o informaci, že soud může stanovit částku např. 3 000 Kč, kterou musí otec zaplatit matce a naopak, to znamená, že si rodiče tuto částku pouze „vymění“. Někdy si rodiče chybně myslí, že se jich tato povinnost u střídavé péče netýká (Cízlová, 2019). Další možnost Trávníček (2015) popisuje tak, že jeden z rodičů neplatí nic a druhý platí pouze malou částku (Trávníček, 2015). Cízlová (2019) ve svém článku zmiňuje: jestliže jsou příjmy jednoho rodiče znatelně větší než příjmy druhého rodiče, soud stanoví rodiči s větším příjmem výživné na nezletilé dítě, a to i v případě, že bylo rozhodnuto o střídavé péči. V této situaci platí princip, že nezletilé dítě má právo participovat na životní úrovni svých rodičů. Pokud tedy příjem matky dosahuje částky 15 000 Kč a příjem otce 50 000 Kč, dítě by v týdenní péči matky nemělo takové možnosti jako u otce, př. matka by dítěti nemohla dopřát návštěvu kina, divadla, zoo či jiné výlety, dovolenou nebo mu koupit dražší hračky či oblečení. Mezi týdenní péčí matky a otce by tedy byl obrovský rozdíl ve vztahu k životním podmínkám. U matky by dítě žilo spíše skromným způsobem života, u otce pak nadstandardně. Proto je nezbytné, aby byly tyto rozdíly vyrovnány prostřednictvím hrazení výživného a dítě mělo u obou rodičů stejný standard (Cízlová, 2019). Jako třetí východisko Trávníček (2015) uvádí stanovení výživného dle výše příjmu každého z rodičů (Trávníček, 2015).

Cízlová (2019) uvádí, že zásadní při stanovení výživného u střídavé péče je, že se rodiče podílejí na péči rovným dílem a nemůže se tedy stát, aby rodiči s vyšším příjmem bylo stanoveno výživné ve stejné výši, které by mu bylo vyměřeno u péče výlučné. Jak vyplývá

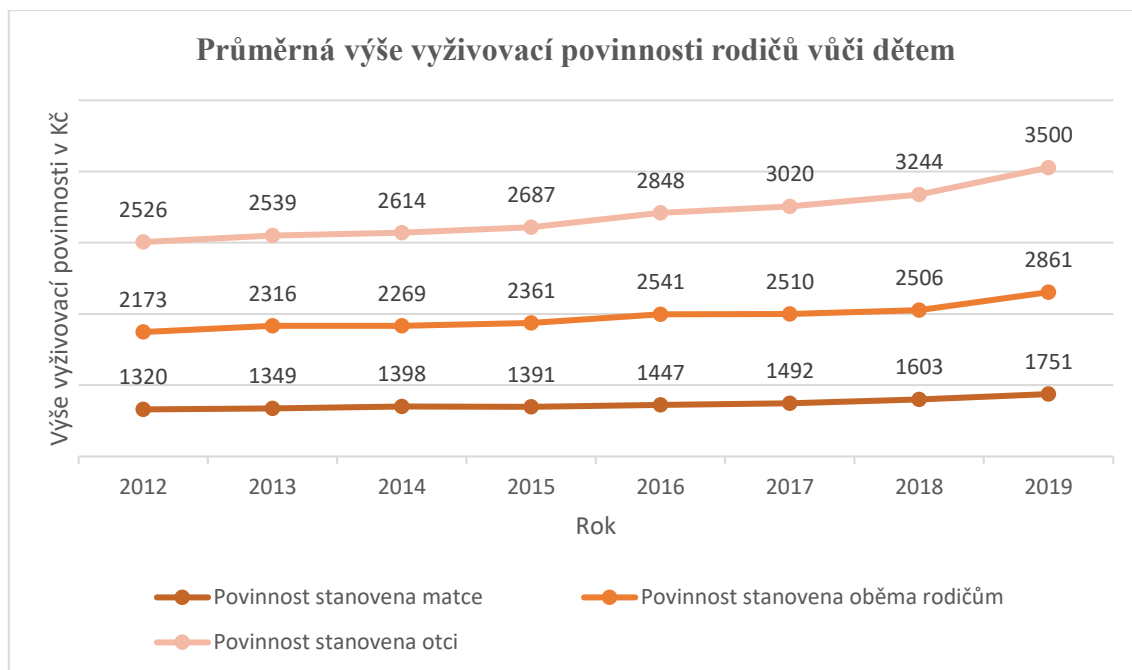
z již zmíněného, rodiče se na péči podílejí stejnou měrou, a tudíž by výživné bylo nižší (Cízková, 2019). Dle Trávníčka (2015) by neměla být vyživovací povinnost stanovena pouze rodiči s vyššími příjmy, ale oběma rodičům, protože potřeba dítěte, jak vyplývá z § 917 OZ, spočívá také v šetření a ukládání finančních úspor, pokud to není v rozporu s okolnostmi zvláštního případu, a toto uspořené výživné se pak stává vlastnictvím dítěte.

Kovářová (2015) zmiňuje, že vyživovací povinnost bývá někdy důvodem, proč se rodičům nepodaří dohodnout se na výlučné péči matky a rozšířeném styku otce. Otec v tomto případě vysloví nesouhlas s platbou výživného v plné výši z důvodu, že má dítě ve své péči stejně dlouhou dobu jako jeho matka. Pokud je doba, kterou dítě stráví u každého z rodičů, vyrovnaná a ono stráví tím pádem s každým rodičem stejně času, mělo by být výživné stanoveno přiměřeně tomuto času (Kovářová, 2015).

Tabulka č. 1: Výše vyživovací povinnosti na dítě

Věk dítěte	Díl z čistého příjmu případající na výživné
0–5 let	11–15 %
6–9 let	13–17 %
10–14 let	15–19 %
15–17 let	16–22 %
18 a více let	19–25 %

Zdroj: www.vasevyzivne.cz

Obrázek č. 1: Průměrná výše vyživovací povinnosti rodičů vůči dětem

Zdroj: www.stridavka.cz

3.1.3 Nejlepší zájem dítěte

Mičicová (2017) uvádí, že nejlepší zájem dítěte je nekonkrétní právní pojetí, které nabývá svého významu až ve chvíli, kdy je interpretováno v jednotlivých situacích. Je důležité vždy posuzovat určité faktory (Mičicová, 2017). Hofschneiderová (2016) zmiňuje, že zjišťováním těchto okolností se zabývají pracovníci orgánu sociálně právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“). Každý však vnímá jako nejlepší pro dítě něco jiného, jedince ovlivňují hodnoty, znalosti a charakter. Zásadní je, aby byl zájem dítěte v souladu s Úmluvou o právech dítěte a pracovníci OSPOD byli ve svém rozhodování a posuzování co nejvíce objektivní (Hofschneiderová, 2016). Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálně právní ochraně dětí“ nebo „ZSPOD“) uvádí v § 5, že významným stanoviskem sociálně právní ochrany dětí je zájem a blaho dítěte. Mičicová (2017) popisuje, že tato zákonitost se projektuje i v mnoha ustanoveních občanského zákoníku. Paragraf 866 OZ určuje, že soud ve svém rozhodnutí, jež se týká rozpětí nebo podoby rodičovské odpovědnosti, kterou budou rodiče uskutečňovat, musí brát zřetel na zájmy dítěte. Soud musí zdůvodnit svoje rozhodnutí ve vztahu k nejlepšímu zájmu dítěte a obvykle mu v rozhodnutí pomáhá „test proporcionality“, jímž docílí vyvážení jednotlivých zájmů všech stran. Styk rodiče s dítětem patří mezi přední práva a povinnosti, které jsou součástí rodičovské

odpovědnosti, upravené § 865 – § 909 OZ. V rámci rodičovské odpovědnosti náleží rodičům a dětem právo společného styku, které je v souladu s nejlepším zájmem dítěte. Zároveň však mohou být určeny podmínky styku, jako například osoby přítomné při styku či místo konání (Mičicová, 2017).

Dále Hofschneiderová (2016) uvádí, že výše zmíněný právní institut je Výborem OSN definován jako právo dítěte na celistvý vývoj a úplné zachování všech práv a potřeb, které jsou stanoveny Úmluvou o právech dítěte. Práva každého dítěte by měla být naplněna v celém rozsahu (Hofschneiderová, 2016). Výbor OSN (2013) mezi tato práva zařazuje názor dítěte, jeho zranitelnost, identitu, právo dítěte na vzdělání, dále péči o dítě, ochranu a bezpečí dítěte, zachování rodinného prostředí a vztahů a právo dítěte na nejvyšší dosažitelnou úroveň zdravotního stavu. Dle OSN je nejlepší zájem dítěte celistvý a rychlý koncept, který se skládá ze tří součástí. První z nich se týká elementárního práva dítěte. To zahrnuje zhodnocení a zohlednění jeho nejlepšího zájmu. Druhá složka zahrnuje interpretační princip, spočívající v možnosti interpretovat právní předpis, jeli to možné postupem, který nejlépe uskutečňuje zájem dítěte. Poslední součástí je tzv. „procesní pravidlo“. Ukládá povinnost zhodnotit při jakémkoliv rozhodnutí pozitivní i negativní dopady na dítě. Nejlepší zájem dítěte je jedním z jeho práv, které zahrnuje Úmluva o právech dítěte. Každý případ je nutno hodnotit zvlášť a individuálně a posoudit jednotlivé aspekty (Výbor OSN, 2013).

Hofschneiderová (2016) zmiňuje, že při hledání nejlepšího zájmu dítěte je důležitá adekvátnost. Zájmy dítěte by měly být posuzovány rovnoměrně a nemělo by docházet k tomu, aby byl některý zájem dítěte více či méně preferován. Osoba formulující zájmy dítěte, jež jsou v konkrétním případě zasaženy, by měla vzít v úvahu všechny okolnosti. Zájmy dítěte, které jsou dotčeny, by měly být zhodnoceny ve vzájemných kontextech. Zjišťování nejlepšího zájmu dítěte zahrnuje dvě fáze. První z nich je hodnocení nejlepšího zájmu dítěte a druhou pak jeho stanovení. Hodnocení nejlepšího zájmu dítěte spočívá v posuzování všech faktorů konkrétní situace, zjištění jejich obsahu a zhodnocení smyslu ve vzájemných souvislostech. Tuto fázi by bylo možné přirovnat ke zhodnocení celkového případu dítěte a jeho rodiny a vytvoření osobního programu ochrany dítěte. Stanovení nejlepšího zájmu dítěte je definováno jako opatření právních záruk při významném stanovení nejlepšího zájmu dítěte oprávněnými institucemi. Určení nejlepšího zájmu dítěte je spojeno se soudním nebo správním rozhodováním o přijmutí prostředků, které budou sloužit k ochraně dítěte (Hofschneiderová, 2016).

Dle Trávníčka (2015) lze z judikatury soudů a právních zásad vyvodit, že nejlepší zájem dítěte spočívá v jeho výchově v prostředí souladu, snášenlivosti, lásky a pevného prostředí. Dítě by mělo být vychováváno tak, aby jeho výchova směřovala ke kladnému rozvoji jeho osoby, rozumové a tělesné způsobilosti, morálnímu a společenskému vývoji. Zájem dítěte, jeho stanovení a posouzení je stěžejním hlediskem při posuzování vhodnosti střídavé péče (Trávníček, 2015). Hofschneiderová (2016) poukazuje na to, že v nejlepším zájmu dítěte může být i jeho odejmutí z péče rodičů v případě, že je vystaveno nepřiměřenému riziku. Pokud je dítě odebráno z péče svých rodičů na základě předběžného opatření, musí být naplněn další předpoklad: nepřiměřené riziko musí být přímé a okamžité. Předběžné opatření by mělo být používáno pouze jako prostředek sloužící k ochraně dětí a mělo by být používáno se zvýšenou opatrností, obzvláště pak v situacích, které by mohly dítěti způsobit značnou újmu (Hofschneiderová, 2016).

3.1.4 Výhody a nevýhody střídavé péče

Fučík (2020) uvádí v rozhovoru na základě porovnání svého výzkumu s výzkumy v zahraničí, že v zahraničí při porovnání studijních prospěchů dětí, které jsou ve střídavé péči, a dětí ve výlučné péči dosahují děti ve střídavé péči lepších výsledků. Další skutečností vyplývající z dostupných dat, s nimiž pracoval, je, že střídavá péče je řešením realizovaným spíše v bohatších, vzdělanějších a méně problematických rodinách. Výzkumy v zahraničí se nezabývají pouze studijními výsledky, ale také např. celkovou životní pohodou, klidem a vyrovnaností. Hlavní výhodou střídavé péče spatřuje Fučík na základě svého zkoumání v zachování vztahu dítěte s oběma rodiči, dokonce i v rozšíření rodiny, kdy dítě získá nové sourozence, kterými jsou děti nového partnera, případně partnerky. Pokud bylo dítě před střídavou péčí jedináček, má to své výhody i nevýhody. Nevýhodou může být větší množství konfliktů v důsledku rozšíření rodiny. Výhodou pro dítě může být naopak to, že získalo také nové prarodiče. Další pozitivum na střídavé péči vidí Fučík i ve větší účasti mužů na rodičovství, kdy muž může při rozpadu rodiny zjistit, že se svým dítětem chce mít lepší vztah než dosud. Ženy v roli matky mají na sebe při střídavé péči více času, než by tomu bylo při výlučné péči, a mohou tak dokonce ve chvíli, kdy o děti pečují jejich otec, pracovat na kariérním růstu. Pod tímto pojmem můžeme dle Fučíka chápat zlepšení finanční situace matky po rozvodu. Rakouský výzkum ukazuje, že pro děti pojem domov představují spíše jednotliví členové domácnosti než jejich pokojíček, věci či samotné obydlí, ve kterém žijí od narození. Z pohledu vnímání střídavé

péče v České republice vyplývají spíše problémy s věčným stěhováním dětí, často se však pozapomíná i na důležitější aspekty, třeba výchovné hledisko nebo vztah dítěte s novými členy rodiny. Dětem samozřejmě není jedno, že všechny své oblíbené věci musí neustále přemísťovat, ale zároveň je pro ně zásadní zachování vztahu s druhým rodičem. Další informací vyplývající z výzkumu Fučíka je, že děti v předškolním věku se lépe adaptují než děti v pubertě. V oblasti výživného podotýká, že rodiče si navzájem platí soudem stanovené výživné, ale vzhledem k velkému množství výdajů týkajících se dětí je toto vydání minimální. Zahraniční výzkumy poukazují také na zajímavou skutečnost, kdy děti po rozvodu rodičů začínají dříve svůj vlastní život, což může být vnímáno jako rizikové z pohledu dřívějšího založení rodiny, vstupu do manželství a v důsledku toho i dřívějšího rozvodu (Fučík, 2020).

Warshak (2018) uvádí, že došlo v oblasti péče o dítě ke změně názorů. Zejména pro malé děti je důležité, aby se o ně přes noc starali oba rodiče. Z žádné studie však nevyplývá, že by se otcové o své děti starali hůře než matky a naopak. Teorie a výzkumy ukazují, že právě přespávání u jednoho či druhého rodiče je pro dítě velmi prospěšné, jelikož si prostřednictvím večerních a ranních rituálů s rodiči prohlubuje a zlepšuje vztah (Warshak, 2018).

3.1.5 Cochemský model

Cirbusová a Rogalewiczová (2015) popisují, že Cochemský model, někdy také nazývaný jako Cochemská praxe, představuje kooperaci jednotlivých profesí, které jsou začleněny do řešení rodičovské konfrontace. Tento model vznikl v 90. letech 20. století v soudním obvodu Cochem v německé spolkové zemi Porýní-Falcko a podle ní je také pojmenován. Postupně se rozšířil do dalších částí Německa a následně také do České republiky. Jeho zakladatelem je Jürgen Rudolph, tamější soudce (Cirbusová a Rogalewiczová, 2015).

Novotná (2018) uvádí, že principem tohoto modelu, jak řešit porozvodovou situaci, je především ohled rodičů na potřeby svých dětí a na děti samotné, které by měly být rozvodem co nejméně zasaženy. Praxe je založená na vzájemné spolupráci všech zúčastněných: nejprve si vytyčí cíl, jehož by chtěli dosáhnout, a následně je nutné dodržení stanoveného postupu. Vše by mělo probíhat v klidu a za vzájemné komunikace všech účastníků. Dalšími osobami podílejícími se na celém průběhu situace jsou pracovníci orgánu sociálně právní ochrany dětí, širší rodina, soudce, případně advokáti. Součástí celého procesu je vytvoření plánu následné péče o dítě, který obsahuje práva

druhého rodiče a bydliště dítěte. Plán je v kompetenci rodičů, ti se na něm domlouvají, zároveň však mají možnost terapie za přítomnosti specialisty. Rodiče by na tvorbě tohoto plánu měli spolupracovat ve stejné míře, a to i v případě, že bylo dítě umístěno do výlučné péče jednoho z nich a druhému byl stanovený rozšířený styk. Existují dva výsledky, kterých se rodiče mohou dohodnout. První možností je společná dohoda rodičů na následném průběhu péče o dítě, druhou možností je rozhodnutí soudu. Ideálním řešením je dohoda rodičů na péči. Cochemský model klade velký důraz na děti a jejich potřeby. Zásadní v této praxi je, aby byly děti součástí celého procesu a nebyly z ničeho vynechávány. Samozřejmostí je jejich spoluúčast a jednání rodičů, jež povede k co nejlepší výchově (Novotná, 2018). Bártová (2018) podotýká, že mezi hlavní rysy, které si Cochemská praxe vytyčila za cíl, patří zrychlení celého procesu, tzn. od prvního kontaktu s rodiči až po vydání soudního rozhodnutí. Dalším podstatným rysem je dohoda rodičů, kteří si rozhodnou o porozvodové péči o dítě a její realizaci. Poslední typický znak, který si praxe klade za cíl, je podpora neformálnosti celého procesu mezioborovou spoluprací (Bártová, 2018).

K profesím, jež se podílejí na uskutečňování Cochemského modelu, patří soudce, advokát, orgán sociálně-právní ochrany dětí, mediátor a soudní znalec. Úloha soudce spočívá v přesvědčení rodičů ke společnému konsensu. Jeho hlavní činnost je založena na vytváření tlaku na rodiče, kterým se snaží docílit jejich vzájemné dohody, zároveň však musí zůstat objektivní a nestranný. Za přítomnosti opravdové snahy a ochoty rodičů shodnout se na stejném výsledku lze docílit snížení počtu soudních řízení na minimum. Advokáti by se měli pokusit o změnu postoje ke klientovi a vyřešení obtížné situace v rodině bez jakýchkoliv konfliktů. Profesi, která rodiče vzdělává a připravuje na první soudní jednání a následující situaci, je orgán sociálně právní ochrany dětí. Jeho úkolem je zejména pomoci rodině zvládnout celý proces a připravit ji na změnu režimu. Zájem dítěte by měl být pro rodiče na prvním místě a měli by usilovat o to, aby bylo jejich rozchodem co nejméně zasaženo. Role mediátora spočívá v obnově komunikace a vzájemné kooperace mezi rodiči. Mediátor by měl na rodiče působit a docílit tak jejich společné dohody, která bude v nejlepší zájmu dítěte. Poslední zúčastněnou profesí je soudní znalec. Jeho cílem je pracovat v rámci terapie s rodiči na jejich komunikaci, a to v situacích, kdy je bezvýsledná mediace (Bártová, 2018).

Barvíková (2019) ve svém článku uvádí, že prvním soudem, který se v České republice pokoušel o uplatnění Cochemského modelu, byl Okresní soud v Novém Jičíně (v roce 2016). Prvním místopředsedou a soudcem tohoto soudu, který se v České republice nechal inspirovat Cochemskou praxí, je Vladimír Polák. Určil řídicí skupinu složenou ze zástupců všech OSPOD v jeho soudním obvodu, opatrovnických soudců Okresního soudu v Novém Jičíně, pracovnice Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, pracovnice MPSV ČR a mediační služby Moravskoslezského kraje (Barvíková, 2019).

3.2 Výlučná péče jednoho rodiče a rozšířený styk rodiče druhého

Řezníček (2016) uvádí, že rodič, který nemá dítě ve výlučné péči a má k němu soudem stanovený rozšířený styk, není zbaven rodičovské odpovědnosti. Pouze péče o dítě probíhá jen v době, kdy má rodič soudem určen styk s dítětem. Rodič, přestože nemá dítě ve výlučné ani střídavé péči, má právo a povinnost rozhodovat o problémech či záležitostech týkajících se dítěte. Čas rodiče, který má s dítětem rozšířený rozsah styku, může být podobné délky jako u střídavé péče. V případě rozšířeného styku jednoho rodiče a výlučné péče druhého rodiče je vyživovací povinnost uložena pouze rodiči, který nemá dítě ve výlučné péči (Řezníček, 2016).

Francová a Dvořáková Závodská (2018) doplňují, že důležité při formě rozšířeného styku je, aby rodič, který nemá dítě ve výlučné péči, trávil s dítětem důležité období v roce, jako jsou např. Vánoce, Velikonoce, ale i prázdniny. Rodiče v tomto období pečují o děti střídavě, v liché roky pečují o děti otec a v sudé matka či naopak. V průběhu letních prázdnin by měli rodiče strávit s dětmi celkem alespoň jeden měsíc (Francová, Dvořáková Závodská, 2018).

Tomešová (2019) uvádí, že výlučná péče, rozšířený styk a střídavá péče mohou v praxi způsobovat jisté komplikace. Jednou z nich může být svolení otce či matky se svěřením dítěte do výlučné péče druhého rodiče, což představuje nerovnoměrné rozdělení z hlediska času, který každý z rodičů se svým dítětem stráví. Rodič, který stráví s dítětem méně času, může také nabývat negativního dojmu, vyplývajícího z této situace, a tím je upuštění od výchovy dítěte. Tento pocit ho pak vede k tomu, aby žádal o střídavou péči o dítě, která je ale zároveň velmi obtížnou bariérou pro druhého rodiče, jenž prosazuje výlučnou péči. Nerezidentní rodič, který nemá dítě ve výlučné péči, má zachována všechna práva a smí se v plném rozsahu podílet na rozhodování čehokoliv ohledně dítěte a jeho výchovy. Rodičovská odpovědnost není při rozšířeném styku nijak omezena.

Povinností vyplývající z péče o dítě je výživné. Výlučná péče určuje platbu výživného pouze jednomu rodiči, zatímco střídavá péče tuto povinnost stanovuje oběma rodičům. Rodič, který má dítě ve výlučné péči, má právo rozhodovat o výlohách týkajících se dítěte bez toho, aniž by potřeboval souhlas rodiče, který má s dítětem stanovený pouze rozšířený styk. Střídavá péče stanovuje povinnost oběma rodičům, ti se musí společně domlouvat ohledně výdajů týkajících se dítěte. Jako formu styku preferují rodiče střídavou péči také z toho důvodu, že jim přijde spravedlivé a zákonné podílet se na rozhodování ohledně nákladů na dítě společně (Tomešová, 2019).

Nález Ústavního soudu sp. zn. I ÚS 3216/13 – I. senátu složeného z předsedkyně senátu Kateřiny Šimáčkové a soudců Ludvíka Davida a Jiřího Zemánka ze dne 25. 9. 2014 se zabývá rozšířeným stykem otce a výlučnou péčí matky. Poukazuje na to, že i přes velkou vzdálenost, kdy rodiče nebydlí ve stejném státě, lze realizovat rozšířený styk dítěte s rodičem v poměrně velkém rozsahu. V tomto případě se jedná o několik dní každých čtrnáct dnů. Z uvedeného nálezu můžeme vyvodit, že ani přestěhování jednoho z rodičů neznamená, že bude samozřejmostí schválení žádosti o střídavou péči. Případné neshody rodičů mohou mít vliv na neschválení žádosti a soud pak musí brát v potaz další aspekty, jako jsou materiální a bytové podmínky. Další hledisko, které je soudem hodnoceno, je schopnost rodičů řádné výchovy a případně projevení zájmu dětí o střídavou péči.

Ústavní nález sp. zn. I ÚS 2996/17 – senátu složeného z předsedy senátu Tomáše Lichovníka a soudců Vladimíra Sládečka a Davida Uhlíře ze dne 29. 5. 2018 poukazuje na porozvodovou péči o dítě opět formou rozšířeného styku a výlučné péče. Tento nález řeší péči o dítě, kdy rodiče bydlí ve větší vzdálenosti od sebe. Vyplývá z něj, že v tomto případě probíhá rozšířený styk v jiných časových intervalech než v předešlém nálezu, a navíc rozsudek upravuje i místo a čas předávání dětí. Ve vztahu ke všem okolnostem případu střídavá péče soudem doporučena nebyla z důvodu špatné komunikace rodičů. Z nálezu lze vyvodit, že v případě velkých rozporů rodičů mohou být na předvolání městského úřadu přítomni i rodinné konferenci, kde mohou být upravena a stanovena pravidla ohledně výchovy dětí. V tomto případě střídavá péče na konferenci nebyla schválena především z důvodů nízkého věku dětí, velké vzdálenosti mezi bydlišti rodičů a jejich špatné vzájemné komunikace.

3.3 *Společná péče*

Dle § 907 OZ existují tři druhy péče o dítě: střídavá, výlučná a společná. Tomešová (2019) upřednostňuje společnou péči jako nejlepší způsob péče o dítě. Průběh péče záleží v tomto případě převážně na dohodě rodičů. Ti se mohou domlouvat i mimosoudně. Velmi kladný přínos to má pro děti i rodiče, protože jsou-li rodiče schopni se domluvit na výchově dětí bez toho, aniž by musela jejich dohoda být schválena soudem, může být velmi důkladná a snadno změnitelná, neboť není potřeba souhlasu soudu. Další předností této dohody je její rozsah. Může být poměrně široký oproti domluvě schválené soudem, která nemusí být vykonatelná. Kromě společné péče soudy rozhodují mezi výlučnou péčí jednoho rodiče a střídavou péčí obou rodičů. Postoje odborníků jsou různé, někteří zastávají názor, že střídavá péče probíhá vždy zásadně spravedlivě a každý rodič se svým dítětem tráví přesně polovinu času. Pokud rodič s dítětem tráví méně či více času než polovinu, pak se odborníci přiklánějí k názoru, že se jedná o rozšířený styk a výlučnou péči. Tomešová se od tohoto názoru odklání. Dle jejího mínění může být střídavá péče asymetrická. Občanský zákoník přesně nedefinuje význam pojmu střídavá péče, nestanovuje ani její délku a frekvenci (Tomešová, 2019).

Dle Tomešové (2019) se soudy zabývají nastavením střídavé a výlučné péče pouze omezeně a nevěnují se tomu v dostatečném rozsahu. Odborníci zastávají názor, že by se mělo ke každému případu přistupovat velmi individuálně. Tomešová se ve svém článku zamýšlí nad rozhodováním soudů ve věci střídavé a výlučné péče a s tím související vyživovací povinností, kdy by při změně postoje soudů k této problematice vzniklo více možností, jež by soudy mohly uplatnit v praxi. Z její úvahy nad tímto problémem vyplývá řešení, že by jako forma styku byla stanovena asymetrická střídavá péče, která by lépe odpovídala danému případu. Jestliže rozmezí mezi výlučnou a střídavou péčí tvoří ve skutečnosti pouze výživné, je potřeba posuzovat každý daný případ individuálně, komplexně a zhodnotit důkladně všechna hlediska, přestože ne všechna jsou obsažena v judikatuře Ústavního soudu. Nejdůležitější při rozhodování o stanovení styku s dítětem je, aby řešení vyhovovalo oběma rodičům a především dítěti, které by tím nemělo být příliš zatěžováno a stresováno (Tomešová, 2019).

4 Faktory ovlivňující střídavou péči

4.1 Postoj a přání dítěte

Paragraf 867 odst. 1, 2 OZ stanovuje, že dítěti jsou před rozhodnutím soudu sděleny veškeré nezbytné informace, jež potřebuje k tomu, aby si mohlo utvořit vlastní názor, a ten pak soudu oznámit. V případě, že dítě není způsobilé utvořit si vlastní názor a sdělit ho, či není způsobilé informace patřičně akceptovat, podá soud informaci týkající se rozhodnutí oprávněné osobě, která je schopna zájmy dítěte ochránit. Hranice věku dítěte, kterou občanský zákoník určuje jako dostačující pro přijetí informace a formulace vlastního názoru, je 12 a více let. Samozřejmě záleží na vyzrálosti dítěte a tento věk může být do jisté míry orientační. Názor dítěte je jedním z nejdůležitějších aspektů, k nimž soud přihlíží, a nikdy nerozhoduje proti tomu, co si dítě přeje.

Zákon č. 99/163 Sb., občanský soudní řád (dále jen „občanský soudní řád“ nebo „OSŘ“), upravuje průběh řízení, ve kterém je zjišťován názor nezletilého dítěte, jež je již schopno vlastního vyjádření. Názor dítěte je zjišťován výslechem, ten provádí soud, v ojedinělých situacích je prováděn znaleckým posudkem či prostřednictvím zástupce nezletilého dítěte nebo pracovníkem orgánu sociálně-právní ochrany dětí. V případě, kdy je možné ovlivnění výslechu dítěte osobou při něm přítomnou, může být proveden bez účasti další osoby.

Článek 6 Evropské úmluvy o výkonu práv dětí, která byla podepsaná dne 25.1.1996 ve Štrasburku a vyhlášena sdělením Ministerstva zahraničních věcí České republiky č. 54/2001 Sb. m s (dále jen „Evropská úmluva o výkonu práv dětí“ nebo „EÚVPD“), dále zmiňuje, že dítě za předpokladu, že rozumí celé situaci, musí před vynesemím rozhodnutí soudu znát veškeré informace, které potřebuje vědět. Vzhledem k faktu, že je zde řešena otázka nezletilých dětí, může probíhat jejich výslech i neveřejně. Výslech musí být v souladu s nejlepším zájmem dítěte a k jeho názoru musí být řádně přihlédnuto.

Dle Úmluvy o styku s dětmi, která byla podepsaná ve Štrasburku dne 15. 5. 2003 a vyhlášena sdělením Ministerstva zahraničních věcí České republiky č. 91/2005 Sb. m. s. (dále jen „Úmluva o styku s dětmi“ nebo „ÚSD“), vyplývá z vnitrostátních předpisů, že dítě má v případě, že jeho způsobilost porozumění je uspokojivá, nárok sdělit svůj vlastní názor a být v dostatečné míře informováno, je-li to v souladu s jeho nejlepším zájmem.

4.2 *Intervaly střídání*

Frenclová (2019) zmiňuje, že nejčastější formou střídavé péče je po týdnu, kdy je dítě jeden týden u jednoho rodiče a druhý týden u druhého (Frenclová, 2019). Trávníček (2015) uvádí, že tento interval probíhá například od neděle do neděle nebo od pátku do pátku, záleží na domluvě rodičů. Matka se o dítě stará každý sudý týden a otec každý lichý týden či naopak. V rozhodnutí soudu je vždy stanoven i prázdninový režim, ať už se jedná o jarní, letní, podzimní či vánoční prázdniny. Rodič, který zrovna o dítě pečuje, je povinen dítě předat druhému rodiči v místě svého bydliště nebo v místě určeném soudem. Dále si rodiče musí písemně sdělit všechny potřebné informace ohledně zdravotního stavu dítěte, druhích léků a způsobu jejich užívání. Rodiče si jsou povinni navzájem sdělovat všechny potřebné a důležité informace ohledně nezletilého dítěte. Matka i otec jsou povinni přispívat k určitému dni v měsíci na výživu dítěte (Trávníček, 2015).

Trávníček (2015) tvrdí, že forma střídavé péče po 14 dnech je velmi obdobná intervalu po týdnu. Rozdíl je pouze v časovém úseku dané formy, tj. tedy týden nebo 14 dní. Matka a otec dítěte mají soudem stanovené týdny v měsíci, kdy budou o dítě pečovat. V rozhodnutí soudu je vždy stanoven i prázdninový režim, ať už se jedná o jarní, letní, podzimní, či vánoční prázdniny. Dále si rodiče musejí písemně sdělit všechny potřebné informace ohledně zdravotního stavu dítěte, druhích léků a způsobu jejich užívání. Rodiče jsou povinni navzájem si sdělovat všechny potřebné a důležité informace ohledně nezletilého dítěte. Matka i otec jsou povinni přispívat k určitému dni v měsíci na výživu dítěte. (Trávníček, 2015).

Dle Trávníčka (2015) mezi kratší intervaly střídavé péče patří interval 2-2-3. Spočívá v péči matky první 2 dny v týdnu, následující dva dny se o nezletilého stará otec a potom opět 3 dny matka či naopak. Soud rozhodne o dnech, v nichž každý z rodičů bude o dítě pečovat. V rozhodnutí soudu je vždy stanoven i prázdninový režim, ať už se jedná o jarní, letní, podzimní, či vánoční prázdniny. Dále si rodiče musejí písemně sdělit všechny potřebné informace ohledně zdravotního stavu dítěte, druhích léků a způsobu jejich užívání. Rodiče jsou povinni navzájem si sdělovat všechny potřebné a důležité informace ohledně nezletilého dítěte. Matka i otec jsou povinni přispívat k určitému dni v měsíci na výživu dítěte (Trávníček, 2015).

Frenclová (2019) zastává názor, že forma střídavé péče s intervalem 3-4-3-4 zahrnuje střídání dítěte zhruba v polovině jednoho týdne, kdy první 3 dny v týdnu se o dítě stará matka a následující 4 dny v týdnu otec či obráceně. Po měsíci dojde k výměně, aby dítě trávil s oběma rodiči stejný čas (Frenclová, 2019).

Trávníček (2015) uvádí, že střídavá péče o dítě může probíhat dvěma způsoby. První z nich je, že si rodiče předávají děti v určitých časových intervalech, což znamená, že v tomto případě se jedná o formu střídavé péče, kdy dítě má dva domovy. Důležitým faktorem při této formě péče o dítě je vzdálenost mezi jednotlivými bydlišti rodičů, mezi kterými se dítě neustále pohybuje. Druhým způsobem je, že dítě má pouze jeden domov a zde se střídají rodiče. Tato volba je pro dítě vhodnější z důvodu zachování jednoho výchovného prostředí. Pozitivní přínos je dále shledáván v tom, že dítě není zatěžováno neustálým stěhováním. Střídání v jednom obydlí je pak úkolem rodičů, kteří rozpad rodiny způsobili. Forma střídavé péče, kdy se rodiče střídají v jednom obydlí, však nebyla v praxi stanovena a ani rodiče se na ní nedohodli (Trávníček, 2015).

Dle Klimeše (2019) je nejschůdnější možností, jak nastavit střídavou péči, jeden domov dětí, ve kterém se střídají rodiče. Ideální také je, když se dítě vidí s oběma rodiči každý den. Pokud je stanovena střídavá péče o dítě předškolního věku, je vhodné, aby interval střídání byl den. Pokud dítě již chodí do školy, je možné střídání po týdnu. Jsou-li rodiče schopni dohodnout se na střídavé péči sami, bez přítomnosti soudu, je to jeden z ukazatelů, který signalizuje, že rodiče jsou způsobilí pro střídavou péči (Klimeš, 2019).

Dle Hodiny (2017) se tato forma střídavé péče stává v dnešní době stále více populární. Jedná se o formu, kdy každý z rodičů pečuje o dítě rozdílně dlouhou dobu, a tedy nemají přesně stanovený pravidelný časový interval. Může být kompromisem mezi střídavou péčí jako takovou a výlučnou péčí jednoho z rodičů. Interval, v nichž budou rodiče o dítě pečovat, jsou individuální a závisí mimo jiné na přání a potřebách dítěte. Dalším faktorem, který ovlivňuje délku a frekvenci péče, je dohoda rodičů. V praxi to může probíhat tak, že dítě je zhruba dvě třetiny z měsíce u jednoho a třetí třetinu u druhého rodiče. Rodiči, který o dítě pečuje kratší dobu v měsíci, může být stanoveno výživné (Hodina, 2017). Rusý (2017) zastává názor, že asymetrická střídavá péče může probíhat v poměru osm ku šesti dnům, devět ku pěti, anebo v libovolném poměru, na kterém se rodiče dohodnou. Tato úprava asymetrické péče může být vhodná pro rodinu, která nemá pevně stanovené dny pro určité aktivity. Přijatelná by mohla být v případě, kdy rodič

pracuje na směnný provoz a nemůže v určité dny věnovat dítěti tolik času, kolik by si představoval, nebo nemá možnost hlídání během pracovního procesu. Úprava asymetrické péče se může týkat i střídání po celých týdnech. Jeden rodič pečuje o dítě dva nebo tři týdny, druhý rodič jeden nebo dva týdny (Rusý, 2017).

4.3 *Vzdálenost bydlišť rodičů*

Rusý (2017) uvádí model střídavé péče, kdy rodiče bydlí v krátké vzdálenosti od sebe. Tato úprava asymetrické střídavé péče umožňuje, aby dítě navštěvovalo jen jednu školu či školku. Rodiče v případě této úpravy pečují o dítě několik dnů v jednom týdnu. Častou variantou je v tomto případě péče jednoho rodiče po dobu dvou dnů. Dítě je v péči jednoho rodiče od rána jednoho dne do večera druhého dne. Následující dva dny pečuje druhý rodič. Další možností péče o dítě v krátkých časových intervalech je třídenní péče v týdnu. Péče probíhá zpravidla jeden týden ve dnech od pátku ráno do neděle večer, druhý týden od středy ráno do pátku večer. Vhodnější je tato úprava spíše pro děti, které nemají pevně stanovené aktivity, př. zájmové, sportovní. Asymetrická střídavá péče může probíhat i způsobem, kdy první dva dny v týdnu se o dítě stará jeden rodič, následující dva dny druhý rodič a zbylé tři dny opět první rodič. Střídání dítěte je v tomto případě častější, zároveň je však péče vyrovnaná. Nevýhoda této úpravy péče o dítě spočívá v tom, že každý týden se rodiče o dítě starají v jiné všední dny (Rusý, 2017).

Rusý (2017) uvádí další možnost, kdy oba rodiče bydlí v blízkosti školy dítěte. Jedná se o úpravu, kdy je možné, aby dítě dojíždělo. To je zhruba do čtyřiceti kilometrů. Rodiče o dítě pečují střídavě, jeden rodič se stará o dítě dva týdny a druhý týden. Kratší dobu se stará ten z rodičů, který bydlí dále od školy. O dítě je možné pečovat rovněž v rozmezí tří týdnů, kdy každý z rodičů se stará tři dny a poté pečuje druhý rodič (Rusý, 2017).

Následující variantu uvádí Rusý (2017) – vzdálenost bydlišť rodičů od školy je delší, v tomto případě se jedná o čtyřicet a více kilometrů. Ten z rodičů, který bydlí ve vzdálenosti dále od školy, pečuje o dítě kratší dobu, to je zhruba 3 ze 4 týdnů od čtvrtka odpoledne do neděle večer. V asymetrické střídavé péči je také možné střídání po půl roce, kdy dítě půl roku navštěvuje školu v blízkosti bydliště jednoho rodiče a všechny víkendy tráví s rodičem druhým. Po půl roce se situace obrátí (Rusý, 2017).

V nálezu sp. zn. I. ÚS 1506/13 ze dne 30. 5. 2014 se Ústavní soud zabýval případem střídavé péče, kdy vzdálenost mezi rodiči byla téměř 300 km. Ústavní soud stanovil, že střídavá péče rodičů, jejichž bydliště se nachází od sebe ve velké vzdálenosti, je neuskutečnitelná v případě, pokud by dítěti přemísťování nebo pobyt ve dvou různých školách způsoboval fyzickou či psychickou újmu. V tomto případě se jednalo o vzdálenost mezi Olomoucí a Českou Lípou. Soud prvního stupně zjistil v tomto případě podmínky pro nařízení střídavé péče, kterými jsou: vztah nezletilé k oběma rodičům, materiální zázemí a soulad ve výchově. Dále stanovil, že v této situaci není střídavá péče pro dítě vhodná z důvodu velké vzdálenosti bydlišť rodičů. Soud také podotkl, že osobní a bytové poměry otce nejsou prozatím ustálené. Nezletilá je svěřena do výlučné péče matky, s otcem se bude vídat pouze necelých čtrnáct dní v měsíci. Následně krajský soud nechal přezkoumat bytové poměry otce kolizním pracovníkem, který střídavou péči doporučil. Na základě tohoto doporučení, zpráv o současných výdělcích rodičů a zpráv z mateřské školy byl změněn rozsudek soudu prvního stupně a nezletilá byla svěřena do střídavé péče obou rodičů.

Další ústavní nález sp. zn. II. ÚS 1835/12 ze dne 5. 9. 2012 řeší taktéž střídavou péči o dítě přes velkou vzdálenost bydlišť rodičů. Okresní soud rozhodl o svěřeni nezletilých dětí do střídavé péče rodičů, kdy v sudém týdnu byly děti svěřeny do péče matky a v lichém týdnu do péče otce. Oběma rodičům bylo stanoveno výživné. Ani jeden z nich se proti rozsudku neodvolal, přestože nejprve oba požadovali výlučnou péči. Střídavá péče byla stanovena po týdnu. O rok později požadovala matka změnu ze střídavé péče na výlučnou péči z důvodu navázání nového vztahu s partnerem, který se neprodleně odstěhoval na Nový Zéland. Tento návrh na změnu péče okresní soud zamítl, děti byly svěřeny do péče otce a matce byla uložena vyživovací povinnost. Přestěhování matky bylo v rozporu se zájmy dětí, pro ty bylo nejdůležitější vyrůstat v prostředí, které znají. Proti tomuto rozhodnutí se odvolala pouze matka a požadovala, aby děti navštěvovaly rok školu na Novém Zélandu a druhý rok školu v České republice. Další možností, kterou navrhovala, bylo, že děti budou půl roku u ní a půl roku u otce. Krajský soud tomuto odvolání vyhověl a děti umístil do střídavé péče. Dále soud rozhodl o komunikaci mezi dětmi a nerezidentním rodičem. Povinností druhého rodiče bylo umožnit kontakt prostřednictvím telefonního spojení či připojení přes „skype“ v daném čase stanoveném soudem bez nároku na úhradu výdajů s tím spojených. Otec žádal, aby Ústavní soud napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc krajskému soudu. Rozhodnutím soudu byla dle

otce porušena zásada dvojinstančnosti řízení, kdy soud vydal překvapivé rozhodnutí, v rámci kterého jeho účastníky neinformoval o tom, že má ve věci jiný právní názor. Odvolací soud rozhodl tak, že právo dětí stýkat se s oběma rodiči, přestože se jeden z nich odstěhoval daleko od místa původního bydliště, je důležitější než jejich právo na zachování dosavadního způsobu života v prostředí, na něž jsou zvyklé. Odvolací soud změnil rozsudek okresního soudu a rozhodl o tom, že děti budou žít půl roku v otcem v České republice a půl roku s matkou na Novém Zélandu. Po rozsáhlém projednávání případu a zhodnocení všech skutečností dospěl Ústavní soud k názoru, že odvolací soud porušil práva stěžovatele (otce) a napadený rozsudek krajského soudu zrušil. Ústavní soud přesně neurčil, do výchovy kterého rodiče budou děti svěřeny. Toto rozhodnutí je v kompetenci obecných soudů, které se musí řídit zákonitostmi vyplývajícími z předchozích rozhodnutí.

4.3.1 Školský zákon

Těthalová (2013) uvádí, že zákon č. 472/2011 Sb. ze dne 20. prosince 2011, který mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání, blíže popisuje a specifikuje střídavou péči. Tento zákon upravuje problematiku ve věci, kdy dítě, které bylo svěřeno do střídavé péče, navštěvuje dvě základní školy. Zákon stanovuje, že vysvědčení vydává dítěti ta škola, ve které zahájilo povinnou školní docházku jako první, pokud nebyla na základě rozhodnutí rodičů nebo soudu zvolená škola druhá. Škola, jež vydává žákovi vysvědčení, přihlíží k výsledkům, kterých dosáhl ve druhé škole. V tomto případě, kdy dítě navštěvuje dvě školy, mezi sebou komunikují ředitelé škol a ujednávají podmínky, za kterých bude vzdělávání probíhat. Střídání dvou škol může probíhat již v předškolním věku, kdy dítě navštěvuje dvě mateřské školy (Těthalová, 2013).

4.4 Souhlas se střídavou péčí

Špaňhelová (2021) zastává názor, že střídavá péče by měla vyplynout z dohody rodičů, a v případě, že jeden rodič vyjádří svůj nesouhlas, nefunguje střídavá péče příliš dobře, jelikož je dítě přítomno při mnoha hádkách. To pak ovlivňuje jeho vnímání ve smyslu, že necítí dostatečnou jistotu, naopak se u něj vyskytuje řada pochybností (Špaňhelová, 2021).

Klimesš (2021) doplňuje tento názor o postřehy ze své praxe při spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dětí, kdy by se rodiče měli snažit o překonání veškeré bolesti plynoucí z rozvodu a připravit co nejvhodnější prostředí pro dítě. Indikátor, který ukazuje, že je pro rodinu střídavá péče vhodná, je absence úřadů a soudů při společném konsensu (Klimesš, 2021).

Dle článku 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod je právem rodičů vychovávat a pečovat o své děti, pokud jim nejsou tato práva zákonem omezena. Podle článku 36 Listiny základních práv a svobod rodiče mají právo na spravedlivý proces a nemohou být na svých právech kráceni.

Špaňhelová (2021) zastává postoj, že střídavá péče by měla vyplynout z dohody rodičů. V případě, že jeden rodič vyjádří svůj nesouhlas, nefunguje střídavá péče příliš dobře, jelikož je dítě přítomno při mnoha hádkách, a to ovlivňuje jeho vnímání ve smyslu, že necítí dostatečnou jistotu, naopak se u něj vyskytuje řada pochybností (Špaňhelová, 2021). Klimesš (2021) doplňuje tento názor o postřehy ze své praxe při spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dětí, kdy by se rodiče měli snažit o překonání veškeré bolesti plynoucí z rozvodu a připravit co nejvhodnější prostředí pro dítě. Indikátor, který ukazuje, že je pro rodinu střídavá péče vhodná, je absence úřadů a soudů při společném konsensu (Klimesš, 2021).

4.5 Nesouhlas se střídavou péčí

Steinerová (2020) uvádí, že v případě, kdy soud nařídí střídavou péči přes nesouhlas jednoho či dokonce obou rodičů, je zde předpoklad nefunkčnosti péče nebo komplikovanost jejího průběhu. To v praxi může vypadat tak, že děti nemají všechny předpoklady k projevení bezprostřednosti, necítí dostatečný pocit bezpečí a případně se mohou cítit provinile vůči rodičům. Pokud spolu rodiče nejsou schopni smysluplně spolupracovat a domlouvat se na záležitostech týkajících se dítěte, nebo dokonce sobě navzájem dělají naschvály, má to na dítě špatný vliv, způsobuje mu to psychickou zátěž. V neposlední řadě se jedná o prostředek hněvu a zlosti jednoho rodiče vůči druhému. V situaci, kdy spolu mají rodiče neustálé rozepře, je realizace střídavé péče extrémně náročná. Dítě například nesmí v týdnu, kdy je u otce, telefonovat s matkou, a naopak. Nebo jednomu rodiči nemůže vyprávět o tom, co dělalo s druhým rodičem. To je pro dítě velmi traumatizující a stresující. Rodičům jejich vzájemné spory mohou bránit také ve vcítění se do pocitů dítěte a v důsledku toho může vzniknout problém s naplněním

jeho jednotlivých potřeb. Při neschopnosti dobré spolupráce mohou rodičům dělat problém také rozhodnutí týkající se důležitých životních záležitostí, jako např. výběr školy, zájmových kroužků apod. Rodiče v případě nesouhlasu se střídavou péčí vedou neustálý boj o to, kdo je lepším rodičem a jak co nejvíce zkomplikovat situaci tomu druhému (Steinerová, 2020).

Nesouhlasu se střídavou péčí se týká usnesení Ústavního soudu ze dne 5.11.2008, sp. zn. II ÚS 2082/08, kdy nezletilá vyjádřila své přání být umístěna do střídavé péče a zároveň oba rodiče byli způsobilí k výchově. V tomto usnesení rodiče nevyjádřili souhlas se střídavou péčí. Dítě již bylo přesto do střídavé péče umístěno.

5 Střídavá péče v zahraničí

5.1 Švédsko

Křápková (2017) uvádí, že střídavá péče ve Švédsku je běžná již mnoho let a byla zavedena v roce 1983. S jejím zavedením došlo k preferování této formy porozvodové péče o dítě před ostatními (Křápková, 2017). Švédská sociální politika je založena na nediskriminačním přístupu, pomoci rodině a genderové vyrovnanosti (Hodina, © 2018). Křápková (2017) dále popisuje, že v praxi je střídavá výchova uskutečňována jako přední řešení péče o dítě po rozvodu rodičů, pokud je v nejlepším zájmu dítěte a v případě, že rodiče nepodají soudu dohodu o jiné formě péče (Křápková, 2017). Ve Švédsku mají rodičovskou dovolenou muži stejně jako ženy a z toho vyplývá, že muži se mohou na vývoji dítěte podílet již od jeho raného věku života. Procento švédských rodičů, kteří po rozvodu volí jako formu péče o dítě střídavou péči, se od osmdesátých let zvýšilo z 1 % na 35–40 %. Ve skutečnosti to znamená, že každý rodič, který má zájem o své dítě pečovat, se může formou střídavé péče podílet na jeho výchově. Povinností rodiče, který zájem nemá, je však platit výživné na dítě ve stanovené výši. Ve Švédsku je zhruba každé desáté dítě vychováváno ve střídavé péči (Hodina, © 2018). Turunen (2017) se zabýval výzkumem střídavé péče ve Švédsku a otázkou jeho studie bylo, zda děti ve střídavé péči jsou vystaveny větší míře stresu než děti v jiných porozvodových formách péče. Data byla získávána přímo od rodičů dětí a z administrativních registrů. Z výsledků studie lze vyvodit, že děti ve střídavé péči mají nižší pravděpodobnost vystavení velké míře stresu, a proto má střídavá péče na děti po rozvodu rodičů pozitivní vliv (Turunen, 2017). K tomuto závěru dospěli během své studie o rok později také Fransson, Hjern a Bergström (2018), kteří uvádějí, že velká část švédských dětí, přestože mají dva domovy, je s touto porozvodovou situací psychicky vyrovnaná, a dokonce se po této stránce cítí lépe než děti, které žijí převážně nebo pouze s jedním rodičem. Z žádných švédských studií nevyplývá, že by děti ve věku tři a více let ve střídavé péči byly méně zdravé než děti ve výlučné péči (Fransson, Hjern a Bergström, 2018).

5.2 Francie

Právní úprava střídavé péče ve Francii byla zavedena zákonem č. 305/2002 ze dne 4. 3. 2002. Ten novelizoval pasáž občanského zákoníku Francouzů (Code civil), jež se zabývala rodičovskou odpovědností. V zavedení střídavé péče ve Francii můžeme nalézt

stejně prvky jako v České republice, kdy v obou zemích byla tato forma porozvodové péče uplatňována soudy ještě dříve, než byla uzákoněna. Nicméně touto novelou byl zaveden princip co-parenthood, což v překladu znamená spolu-rodčovství. Hlavním cílem zavedení institutu střídavé výchovy do francouzského práva bylo vyrovnat čas mezi dítětem a rodiči tak, aby otec i matka s ním trávili přibližně stejně času. Podoba střídavé péče je následující. O střídavé péči je soudem rozhodnuto tzv. na zkoušku a po šesti měsících je nařízeno jednání. To obnáší vyjádření rodičů, kteří by měli zhodnotit průběh péče, spokojenost či nespokojenost dítěte, úspěšnost vzájemné komunikace, kdy a kde došlo k předávání a zda by bylo možné udělat něco proto, aby v budoucnu došlo ke zlepšení. Smyslem střídavé péče na zkoušku je za prvé, aby rodiče zjistili, zda je pro ně tato forma péče o děti po rozvodu vhodná, a dále pak co by případně mohli zlepšit, aby péče probíhala co nejlépe. Na závěr soud rozhodne, jestli dítě zůstane ve střídavé péči, případně upraví praktické záležitosti. Pokud vyhodnotí nevhodnost střídavé výchovy, rozhodne o jiné formě porozvodové péče. Takto platila právní úprava až do doby, než byla novelou č.769/2010 ze dne 9. července změněna a upravena o část týkající se vzájemné tolerance rodičů a odpovědnosti, kterou každý z nich za své dítě má (Trávníček, 2015). Bonnet, Garbinti a Solaz (2018) se zabývali ekonomickou situací matek po rozvodu ve Francii a jejich životními podmínkami, jež jsou ovlivňovány a souvisejí s typem porozvodové péče o dítě. Při svém výzkumu zjistili, že v lepší finanční situaci se nacházejí matky, které mají děti ve střídavé péči, protože náklady na dítě jsou více rozloženy mezi oba rodiče. Další faktor s tím spojený je možnost získání zaměstnání – matky s dětmi ve střídavé péči mají vyšší šanci sehnat práci než ty, které mají děti ve výlučné péči. Střídavá péče je velmi výhodná pro matky, jejichž uplatnění na trhu práce je malé a mají problém si najít zaměstnání (Bonnet, Garbinti, Solaz, 2018).

5.3 Slovensko

Porozvodovou péči na Slovensku upravuje zákon č. 36/2005 Z. z., o rodině, který nabyl účinnosti dne 1. 4. 2017. V § 28 až § 39 zákona o rodině jsou ustanovení týkající se rodičovských práv a odpovědnosti. Součástí je problematika péče o dítě. Tento úryvek zákona uspořádává porozvodové vztahy mezi rodiči a dětmi a upravuje jejich vzájemný styk. V pravomoci soudu je také ustanovení výchovných opatření rodičům, či dětem.

V § 40 až § 43 zákona o rodině jsou ustanovení upravující nejlepší zájem dítěte, které má právo se vyjádřit, jakmile dosáhne určité zralosti a psychické vyzrálosti. Tento zákon se zabývá také tím, aby čas vzájemně strávený mezi rodiči a dětmi byl pravidelný, rovnocenný a rovnoměrný.

Lazar (2018) uvádí, že stejný význam pojmu, který má v českém právu rodičovská odpovědnost, mají ve slovenské právní úpravě „rodičovská práva a povinnosti“. Dalším rozdílem je, že součástí slovenských práv a povinností je výživné, kdežto v české právní úpravě vyživovací povinnost v rodičovské odpovědnosti zahrnuta není (Lazar, 2018). Bános (2015) dále zmiňuje, že soud na základě právní úpravy dle § 24 zákona o rodině může umístit dítě do péče jednoho z rodičů, či do střídavé výchovy. Společnou péči o dítě ani jeho umístění do péče třetí osoby zákon neumožňuje. Hlavním předpokladem pro střídavou péči je kladná spolupráce a komunikace rodičů a také nejlepší zájem dítěte, což je asi to nejpodstatnější hledisko při rozhodování soudu. Slovenská právní úprava střídavou péči upřednostňuje v případě svolení alespoň jednoho rodiče. To je pak důvodem k přezkoumání veškerých předpokladů soudem a případnému umístění dítěte do střídavé výchovy. Střídavá péče byla na Slovensku zavedena později než v České republice, a to novelou zákona o rodině, jež byla publikována pod číslem 217/2010 Z. z. V případě, že pečující rodič znemožňuje styk s dítětem rodiči nerezidentnímu, tj. alespoň třikrát, může soud změnit své rozhodnutí o porozvodové péči (Bános, 2015).

Tabulka č. 2: Rozhodnutí soudu o svěřením dítěte do péče po rozvodu rodičů

	2011	2018	1-8/2019
Dítě svěřeno matce	87,4	79,4	78,6
Dítě svěřeno otci	8,5	11,0	11,3
Dítě svěřeno do střídavé péče	4,1	9,6	10,1

Zdroj: ÚPSVaR, 2019

5.4 Německo

Hudecová (2018) uvádí, že v Německu jsou začátky střídavé péče zasazeny do roku 1980. Upřednostňována zde byla i po tomto roce péče zejména matky. Ke změně došlo zavedením Cochemského modelu, o němž jsme se zmínili již v předešlé části této práce. Cochemská praxe byla dílčími soudy zavedena po celém Německu bez předešlé právní úpravy. Zákon o řízení ve věcech rodinných a ve věcech dobrovolné soudní jurisdikce

byl přijat v roce 2009 a byly dle něj upravovány rodinné záležitosti, jejichž součástí byly i principy Cochemského modelu. Jedná se zejména o rychlost celého procesu a zásadu přednosti. V důsledku osvědčení Cochemského modelu došlo i ke změně německého občanského zákoníku. Tato změna se dotkla sjednocení místních zásad, jež byly praktikovány německými soudy. Předním rozdílem mezi Německem a Českou republikou je preference střídavé péče německými soudy jako prvního způsobu porozvodové péče o dítě. V případě žádosti rodiče o výlučnou péči a vyjádření nesouhlasu se střídavou péčí musí být nejprve prokázáno, že střídavá péče není v nejlepším zájmu dítěte (Hudecová, 2018).

5.5 Kanada

Kruk (2018) podotýká, že v Kanadě se poprvé termín nejlepší zájem dítěte objevil v roce 1970. Z toho plynulo, že pro dítě je po rozvodu jeho rodičů zásadní být v péči obou. V souvislosti s touto skutečností se očekávalo, že budou děti častěji umisťovány do péče matky, protože to bylo v Kanadě pokládáno za běžné. Tato změna se však neuskutečnila a děti již nebyly tak často svěřovány do péče matce. V roce 2006 byla poskytnuta podpora této formě porozvodové péče a také došlo na zrovnoprávnění matek i otců. Nicméně někteří advokáti a psychologové nejsou ke střídavé péči příliš nakloněni (Kruk, 2018).

6 Doplnující rozhodnutí Ústavního soudu ke střídavé péči

6.1 *Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1206/09 ze dne 23. 2. 2010*

Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1206/09 senátu složeného z předsedy Vladimíra Kůrky, soudce Jiřího Muchy a Pavla Rychetského ze dne 23. 2. 2010. V tomto nálezu se Ústavní soud zabýval výlučnou péčí matky a rozšířeným stykem otce, kdy otec žádal o umístění dítěte do střídavé péče. Pro dítě by dle soudů byla tato forma péče nejlepší, ale přednějšími a zásadnějšími aspekty zde byly nesouhlas matky a nízký věk dítěte, jež bránily svěřením dítěte do střídavé péče. V řízení před odvolacím soudem dovršilo dítě věku, který dle znalkyně byl dostačujícím pro umístění do střídavé péče, což byl věk, kdy dítě nastupuje do školky. Jedinou a poslední skutečností, která bránila soudům v jejich rozhodnutí o péči, byl nesouhlas matky, který bylo nutno přezkoumat. Ústavní soud na základě prověření všech okolností zamítl rozsudek krajského soudu v bodech, z nichž vyplývá, že by dítě mělo být svěřeno do výlučné péče matky a mít rozšířený styk s otcem.

6.2 *Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2482/13 ze dne 26. 5. 2014*

Nález Ústavního soudu I. – senátu složeného z předsedkyně senátu Kateřiny Šimáčkové a soudců Ivany Janů a Ludvíka Davida ze dne 26. 5. 2014 sp. zn. I. ÚS 2482/13 řeší případ střídavé péče přes nesouhlas matky. Zhruba rok od rozchodu se rodičům dařilo realizovat střídavou péči bez předchozí právní úpravy. Rozsudek obvodního soudu po předchozí žádosti otce, který žádal svěřením dětí (9 a 11 let) do střídavé péče, s čímž matka zásadně nesouhlasila a usilovala o výlučnou péči, byl potvrzen i odvolacím soudem. Rozhodnuto bylo na základě znaleckého posudku, který dále uváděl, že střídavá péče by byla pro děti vhodnější až v pozdějším věku, a také poukazyval na jejich vztah s matkou. I přes změnu v zásadních skutečnostech, kdy došlo ke zlepšení komunikace mezi rodiči, změnu zaměstnání otce, a tím získání více času pro děti, byla jeho žádost o střídavou péči nenaplněna a byl mu pouze rozšířen vztah s dětmi a zvýšena vyživovací povinnost. Názor dětí byl v souladu s poměry, které byly nastaveny. Po přezkoumání všech hledisek případu Ústavním soudem se dospělo k závěru, že rozhodnutím soudů o nesvěřením dětí do střídavé péče bylo porušeno kritérium, aby bylo rozhodnuto v nejlepším zájmu dítěte. Dále byla porušena základní práva stěžovatele, jež jsou zabezpečována čl. 10 odst. 2 a čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a také čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod.

6.3 Usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2587/12 ze dne 23. 10. 2014

Usnesení Ústavního soudu senátu složeného z předsedkyně Kateřina Šimáčkové, soudce Ludvíka Davida a Jiřího Zemánka sp. zn. I. ÚS 2587/14 ze dne 23. 10. 2014. Péče po rozchodu rodičů byla upravena tak, že předběžným opatřením byly děti svěřeny do péče matky a otec s nimi měl pouze stanoven styk. Následně podal žádost o svěřeni dětí do střídavé péče, která ale byla soudem zamítnuta z toho důvodu, že dokazování bylo již ve fázi, kdy mohlo být v blízké době rozhodnuto. Dalším důvodem zamítnutí byla nemožnost přejíždění z místa bydliště matky do místa bydliště otce, jelikož mu byl odebrán řidičský průkaz. Podané odvolání bylo krajským soudem zamítnuto. Následně podal otec ústavní stížnost, kde zmiňuje, že rozsah styku s dětmi je malý a že to není v souladu se zájmy dětí. Shledává také fakt, že děti v průběhu doby řízení již povyroستly a střídavá péče by pro ně tudíž nebyla tak zatěžující. Ústavním soudem byla stížnost odmítnuta na základě argumentů, kterými soud vyjádřil, že ideální řešení neexistuje (vzhledem ke komplikovanosti mezilidských vztahů), a dále uvedl, že na děti by mohlo mít negativní vliv delší odloučení od matky.

6.4 Usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 122/15 ze dne 25. 3. 2015

Usnesení Ústavního soudu senátu složeného z předsedy Ludvíka Davida, soudce Davida Uhlíře a soudkyně Kateřiny Šimáčkové sp. zn. I. ÚS 122/15 ze dne 25. 3. 2015. V tomto usnesení se soud zabývá případem, kdy okresní soud zamítl stížnost otce žádajícího o svěřeni dětí do střídavé péče. Skutečnosti, které nejsou v souladu s nejlepším zájmem dítěte, jsou: velká vzdálenost mezi bydlišti rodičů a střídání dětí po půl roce. Dalším důležitým faktem je, že jedno z dětí má zvláštní potřeby. Krajský soud potvrdil rozhodnutí obecného soudu a uvedl, že nedošlo ke změně poměrů, jež by měly mít vliv na změnu v porozvodové péči o děti. Vzhledem ke zdravotnímu postižení jednoho z dětí byl názor zjišťován pouze u druhého dítěte, které se vyjádřilo v tom smyslu, že si přeje, aby zůstaly v péči matky. Střídavá péče by tedy byla v rozporu s nejlepším zájmem dítěte. Poslední faktor, který soud v případě posuzoval, byla žádost otce o střídavou péči především z důvodu změny práce a nemožnosti pravidelného styku se svými dětmi v průběhu krátkého časového intervalu.

6.5 Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2396/19 ze dne 23. 4. 2019

Nález Ústavního soudu III. – senátu složeného z předsedy senátu Josefa Fialy a soudců Radovana Suchánka a Jiřího Zemánka ze dne 23. 4. 2019 sp. zn. III. ÚS 2396/19. Tento nález se zabývá výlučnou péčí matky a širokým rozsahem styku otce, kdy mají spolu tři nezletilé děti. Otec po rozvodu manželství žádal o svěřeni dětí do střídavé péče, ale vzhledem k důležitému aspektu, fungující komunikaci mezi rodiči, která v tomto případě nebyla dobrá, zamítl okresní soud tuto žádost a děti svěřil do výlučné péče matky. Prání nezletilých dětí také nebylo, aby byly ve střídavé péči obou rodičů, jelikož neměly dobrý vztah s novou přítelkyní svého otce. Ten se v souvislosti s nevyhověním své žádosti odvolal ke krajskému soudu a následně podal ústavní stížnost. Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost je oprávněná, zdůraznil, že střídavá péče není automatickým řešením porozvodové situace, a dále upozornil na to, že vždy musí být rozhodnuto v souladu s nejlepším zájmem dítěte. Dále odkázal na kritéria, na která by opatrovnické soudy ve svém rozhodování měly brát zřetel a řídit se jimi. Přestože mohou být tato kritéria rodiči naplňována zhruba stejně, je možné, že i přesto existuje důvod, jenž brání v umístění dětí do střídavé péče. V tomto případě soud shledal jako zásadní podmínky, které to neumožňují: špatnou komunikaci rodičů, negativní vztah dětí s přítelkyní otce a jeho nižší schopnost výchovné kompetence. Dle Ústavního soudu zde došlo k porušení práva stěžovatele na soudní ochranu garantované čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

7 Diskuse

Ve vztahu se střídavou péčí existuje mnoho aspektů, které soud musí zhodnotit. První výzkumná otázka se týká právních aspektů střídavé péče, které jsou pro dítě prospěšné. Jedním z nich, velmi důležitým, je souhlas rodičů. Přestože dle Trávníčka, který uvádí na základě rozhodnutí, které vydal Ústavní soud svým Nálezem sp. zn. I. ÚS 1554/14 za dne 30. 12. 2014, že výslovný souhlas obou rodičů není podmínkou k tomu, aby soud umístil dítě do střídavé péče, je velmi důležitá shoda rodičů. To potvrzuje také Špaňhelová. Ta uvádí, že střídavá péče by měla být výsledkem dohody rodičů, kteří pak v případě nesouhlasu nejsou schopni přes všechny neshody spolupracovat. Dalším aspektem a zároveň podmínkou, kterou musí rodiče naplnit, je dle Francové a Dvořákové Závodské existence krevního pouta mezi rodičem a dítětem, přání dítěte, zachování rodinných vazeb, totožnosti dítěte a kompetence k zajištění veškerých potřeb (emocionálních, fyzických, vzdělávacích, materiálních) dítěte. To vyplývá z Nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2482/13 ze dne 26. 5. 2014, z něhož lze dále vyvodit, že v nejlepším zájmu dítěte je péče obou rodičů. Novák dále podotýká, že jedním z nejdůležitějších aspektů celé střídavé péče je názor dítěte. To ve chvíli, kdy dosáhne věku dvanácti a více let, podle § 867 odst. 2 OZ je schopno vyjádřit se k celé situaci. Právo dítěte na vlastní názor a nezbytnost k němu přihlížet při rozhodování je zakotveno také v článku 12 Úmluvy o právech dítěte. Soudy rozhodují tak, aby to bylo v souladu s nejlepším zájmem dítěte. K tomuto se Hofschneiderová vyjadřuje ve smyslu, že nejlepší zájem dítěte by měl být posuzován rovnoměrně a žádný zájem by neměl převažovat nad jiným. S tímto se ztotožňuje Trávníček a doplňuje tuto informaci o sdělení, že v nejlepším zájmu dítěte je příznivý vývoj celé jeho osobnosti po stránce rozumové, tělesné, emocionální, morální a společenské. Nejlepší zájem dítěte je také obsažen v článku 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, z něhož vyplývá, že na něj musí být brán zřetel jako na první a nejdůležitější hledisko. Jedním z aspektů střídavé péče je také vzdálenost bydlišť rodičů. Trávníček zde uvádí, že existují dva způsoby. První z nich znamená, že děti mají dva domovy a střídavá péče je nastavena v různých časových intervalech. Zde je důležitá vzdálenost mezi bydlišti. Druhou možností je, že dítě má pouze jeden domov a střídají se u něj rodiče. K tomuto postupu se jako k nejpříjemnějšímu přiklání Klimeš. Dále zastává názor, že intervaly střídání by měly být co nejkratší. V ideálním případě by mělo dítě vidět své rodiče každý den, není-li to možné, měl by být interval střídání u předškolních dětí den a u školních týden.

Druhá výzkumná otázka se týká toho, zdali je rozhodnutí soudu vždy co nejvíce přínosné pro dítě. Vyhledala jsem několik Nálezů a Usnesení Ústavního soudu, které se v mé práci objevují. V Nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1206/09 ze dne 23. 2. 2010 byla střídavá péče vyvozena jako vhodná pro dítě. Byly tam však přítomny také aspekty, které umístění dítěte do této formy porozvodové péče bránily, a to nízký věk dítěte a nesouhlas matky, přestože – jak jsem již výše zmínila – Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1554/14 vyvozuje, že výslovný souhlas obou rodičů není podmínkou ke svěřením dítěte do střídavé péče. Soud nakonec o umístění dítěte do péče rozhodl. Myslím si, že v tomto případě bylo rozhodnuto ve prospěch dítěte, protože po přezkumu poslední zamezující okolnosti střídavé péče nebyl shledán nesouhlas matky jako adekvátní. Další Nález Ústavního soudu, sp. zn. sp. zn. II. ÚS 1835/12 ze dne 5. 9. 2012, rozhoduje o střídavé péči přes „půl světa“, kdy v tomto případě soud informoval, že děti mají právo stýkat se s oběma rodiči i přesto, že se jeden z nich odstěhoval daleko od místa původního bydliště. V případě však Ústavní soud rozhodl o výlučné péči jednoho rodiče. Svým názorem se ztotožňuji s rozhodnutím soudu, jelikož je pro něj nepředstavitelné, že by dítě mohlo být půl roku s jedním a půl roku s druhým rodičem. V situaci, kdy se ale jedná o tak dlouhý časový úsek, lze jen těžko říct, co je správně. Nejspíše taková odpověď ani neexistuje.

Celou tuto otázku bych shrnula následovně: je velmi obtížné posoudit, co je a co není pro dítě prospěšné a do jaké míry je pro něj daná péče vhodná, jelikož každý může konkrétní situaci vidět ze svého úhlu pohledu. Na čem se ale všichni shodnou, je, že musejí být v co největší míře naplněny aspekty střídavé péče, které jsou pro dítě prospěšné. Žádné rozhodnutí nemůže být v rozporu s nejlepším zájmem dítěte, ač s tím rodiče třeba nesouhlasí. Z vybraných soudních nálezů můžeme vyčíst výsledky soudní praxe a vyvodit z nich, že ne vždy se soudní proces obejde bez porušení některého práva rodiče. V případě, že se rodiče nerozcházejí ve zlém, je celá situace mnohem jednodušší. Nemusí dojít k vyhrocení některých momentů s tím souvisejících.

Dle mého názoru je střídavá péče vhodným řešením porozvodové situace. Při zamyšlení nad tím, zda je lepší variantou střídání rodičů v jednom bydlišti, které dítě nemění, nebo „pendlování“ dítěte mezi jedním a druhým rodičem, se přikláním k názoru Klimeše. Ten preferuje právě možnost střídání rodičů v jednom obydlí. Výhodu vidím především v tom, že dítě není traumatizováno přesunem, nemění stále prostředí a nemusí si stěhovat věci od jednoho rodiče k druhému. Bohužel je tato varianta pro většinu rozvádějících se rodin nadstandardem, který si nemohou dovolit. Dále mi přijde zajímavé zhodnocení

střídavé péče z pohledu vzdálenosti bydlišť rodičů. Rusý uvádí, že kratší vzdálenost je zhruba do 40 kilometrů bydliště od školy. Myslím si, že tato forma péče je spravedlivě rozložená z časového hlediska a dítě s každým rodičem stráví zhruba stejnou dobu. Druhá možnost, kdy dítě musí do školy dojíždět větší vzdálenost, je s ohledem na něj pravděpodobně také spravedlivá, ale chybí tu častý kontakt s druhým rodičem, který bydlí dále od školy. V případě, že je vzdálenost bydliště rodiče během všedních dnů nepřekonatelná, může být nastaven interval střídání po půl roce, kdy se dítě stihne adaptovat na dané školní prostředí. S druhým rodičem lze udržovat styk o víkendu. Pokud však je vzdálenost rodičů velmi krátká, mohou děti své rodiče vidět velmi často. Z toho plyne, že oba rodiče mají na výchovu stejný vliv. Časová frekvence střídání může být vnímána pozitivně i negativně. Odkazuji ještě na fakt, že tato forma péče probíhá tak, že rodiče mají své děti každý týden v jiné dny, což může být docela přínosné. Výhodu shledávám ve skutečnosti, že pokud má dítě některé dny ve škole odpolední vyučování, může být pro rodiče pozitivní, že druhý týden má na své dítě v takové dny více času.

Po absolvování praxe k mojí bakalářské práci na orgánu sociálně-právní ochrany dětí v Písku jsem na základě bližšího seznámení s různými případy a dle zkušeností pracovníků OSPOD dospěla k názoru, že střídavá péče je vhodnější zejména pro starší děti. Jsou totiž schopny lépe snášet změny týkající se stěhování od jednoho rodiče k druhému a také se lépe a rychleji adaptují v případných časových intervalech. Starší děti se rovněž – vzhledem k jejich lepší duševní vyzrálости – s celou situací lépe vyrovnávají.

Poslední, co bych chtěla ve své bakalářské práci ještě zmínit, je řešení porozvodové péče ve Francii. Zaujalo mě, že tam existuje tzv. střídavá péče „na zkoušku“. Toto řešení mi přijde velice efektivní, protože rodiče mají poměrně dlouhou dobu na to, aby zjistili, do jaké míry jsou schopni kooperace a vzájemných kompromisů. Myslím si, že řada rozvádějících se rodičů v České republice, kteří řeší podobný problém, by toto východisko velmi vítala.

Závěr

Touto bakalářskou prací jsem chtěla přiblížit problematiku střídavé péče tak, aby bylo možné si na ni utvořit vlastní názor a zaujmout k ní určitý postoj. Názory odborníků, jež jsem shrnula v diskusi, jejich porovnání se zákony spolu s mým vyjádřením k této problematice shledávám jako přínos pro praxi. Cílem práce bylo zdůraznit a popsat nejdůležitější aspekty střídavé péče, které mají na dítě pozitivní vliv, a zjistit, jak je pro něj prospěšné rozhodování soudů, tedy zjistit, kdy soud upřednostňuje střídavou péči a v jakých případech rozhoduje o svěřením dítěte do péče pouze jednoho rodiče. Práci jsem členila do jednotlivých kapitol, které se zabývají střídavou péčí u nás i v zahraničí. Téma střídavé péče považuji za velice zajímavé a aktuální, protože stále více rodičů řeší otázku rozchodu. Přestože v České republice nepřevládá trend střídavé péče jako první řešení porozvodové péče o dítě, je možné, že v budoucnu bude tato forma více preferovaná a lidé k ní přestanou mít negativní postoj.

Seznam literatury

Právní předpisy

1. Sdělení č. 104/1991 Sb., sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte, 1991 [online]. [cit. 2021-04-06]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 22. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-104>
2. Sdělení č. 54/2001 Sb., sdělení Ministerstva zahraničních věcí o přijetí Evropské úmluvy o výkonu práv dětí, 2001 [online]. [cit. 2021-04-06]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2001-54>
3. Sdělení č. 91/2005 Sb., sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o styku s dětmi, 2005 [online]. [cit. 2021-04-06]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2005-91>
4. Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, 1992 [online]. [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>
5. Zákon č. 36/2005 Z. z., o rodině, 2005 [online]. [cit. 2021-03-04]. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky*, částka 20. ISSN 1210-0013. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-36>
6. Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, 1963 [online]. [cit. 2021-03-04]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 53. ISSN 1211-1244 Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-94>
7. Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, 1963 [online]. [cit. 2021-03-04]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 53. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-94>
8. Zákon č. 946/1811 Sb. z. s., obecný zákoník občanský, 1811 [online]. [cit. 2021-03-04]. In: *Sbírka zákonů soudních*, částka 946. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=2&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>
9. Zákon č. 946/1811 Sb., obecný zákoník občanský, 1811 [online]. [cit. 2021-03-04]. In: *Sbírka zákonů soudních*, částka 946/1811. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=2&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>

10. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, 1963 [online]. [cit. 2021-03-04]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 56. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99>

Judikatura

11. Nález Ústavního soudu ze dne 14. 11. 2017, sp. zn. I. ÚS 1921/17 [online]. Brno. [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=4-1921-17>
12. Nález Ústavního soudu ze dne 23. 4. 2019 sp. zn. III. ÚS 2396/19 [online]. Brno. [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=3-2396-19>
13. Nález Ústavního soudu ze dne 25. 9. 2014, sp. zn. I. ÚS 3216/13 [online]. Brno. [cit. 2019-10-26]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-3216-13>
14. Nález Ústavního soudu ze dne 26. 5. 2014 sp. zn. I. ÚS 2482/13 [online]. Brno. [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-2482-13>
15. Nález Ústavního soudu ze dne 29. 5. 2018, sp. zn. I. ÚS 2996/17 [online]. Brno. [cit. 2019-10-15]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-2996-17>
16. Nález Ústavního soudu ze dne 30. 5. 2014, sp. zn. I. ÚS 1506/13 [online]. Brno. [cit. 2019-10-15]. Dostupné z: <https://www.codexisuno.cz/0Xv#!17>
17. Nález Ústavního soudu ze dne 5. 9. 2012, sp. zn. II. ÚS 1835/12 [online]. Praha. [cit. 2019-10-12]. Dostupné z: https://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=2-1835-12_2
18. Nález Ústavního soudu ze dne 6. 12. 2016, sp. zn. I. ÚS 823/16 [online]. Brno. [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-823-16_2
19. Usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 10. 2014 sp. Zn. I. ÚS 2587/12 [online]. Brno. [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-2587-14>
20. Usnesení Ústavního soudu ze dne 25.3.2015 sp zn. I. ÚS 122/15 [online]. Brno. [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-122-15>

21. Usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 2. 2015 sp. Zn. III. ÚS 3139/14, 2015 [online]. Brno [cit. 2019-12-22]. Dostupné z: <https://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/ustavni-soud/2015/2901/judikat-us-III-uS-3139-14-GUS2015570>
22. Usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 11. 2008, sp. zn. II. ÚS 2082/08 [online]. Brno. [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=2-2082-08>
23. Usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 5. 2010 sp. zn. IV. ÚS 1206/09 08 [online]. Praha. [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/uscr/iv-us-1209-09-1>

Literatura

24. FRANCOVÁ, M., DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ, J., 2018. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR. 200 s. ISBN 978-80-7598-120-2.
25. HANUŠ, D., MIČÍNOVÁ, I., PRŮŠOVÁ, L. (eds), 2016. *Sborník z konference: Aktuální otázky rodinné politiky a praxe IV. Rodičovství – uplatnění práv v praxi*. Plzeň: DOMUS. 175 s. ISBN 978-80-906370-1-6.
26. MATOUŠEK, O., 2003. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 2., rozš. vyd. Praha: SLON. ISBN 80-86429-19-9.
27. NOVÁK, T., 2013. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Praha: Portál. 168 s. ISBN 978-80-262-0342-1.
28. NOVÁK, T., CORRADINIOVÁ, S., VYPUŠŤÁK, R., 2015. *Kontakt s dětmi po rozvodu. Jak nepřijít o dítě*. Praha: Wolters Kluwer. 248 s. ISBN 978-80-7478-910-6.
29. POLIŠENSKÁ, P., FEBEROVÁ, R., STUHLÍK, Z. 2019. *Musíš znát...Rodinné právo. Právní postavení dítěte*. Praha: Wolters Kluwer ČR. 348 s. ISBN 978-80-7598-442-5.
30. TRÁVNÍČEK, M., 2015. *Střídavá péče*. Praha: C. H. Beck. 144 s. ISBN 978-80-7400-596-1.

Internetové zdroje

31. BÁRTOVÁ, A., 2018. *Cochem* [online]. Ostrava: ATLAS consulting spol. s. r. o. ISSN 2336-4114 [cit. 2019-12-20]. Dostupné z: http://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanskepravo/cochem?fbclid=IwAR2b0fF1W-MKQaQeOoHXIDEFCB—de_0blcbqRYhfr7km89TJRv8KOXpvqVU
32. BARVÍKOVÁ, J., 2019. *Cochemská praxe* [online]. Praha: Obecně prospěšná společnost Sirius, o. p. s. ISSN 1805-8876 [cit. 2019-12-20]. Dostupné z: <https://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/deti-se-zdravotnim-postizenim/rodina-ditete-se-zdravotnim-postizenim/cochemska-praxe.shtml>
33. CÍZLOVÁ, D. 2019. *Stanovení výše vyživovací povinnosti u jednotlivých druhů péče o nezletilé děti* [online]. Praha: epravo.cz, a.s. ISSN 1213-189X [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/stanoveni-vyse-vyzivovaci-povinnosti-u-jednotlivych-druhu-pecce-o-nezletile-deti-109600.html>
34. FRENCLOVÁ, A., 2019. *Přehled modelů styků a modelů střídání v péči o dítě* [online]. Ostrava: ATLAS consulting spol.s.r.o. ISSN 2336-4114. [cit. 2019-10-07]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/prehled-modelu-styku-a-modelu-stridani-v-peci-o-dite>
35. HENYŠ, J., 1998. *Novela zákona o rodině přináší významné změny* [online]. Praha: Economia, a. s. ISSN 1213-7693 [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-957460-novela-zakona-o-rodine-prinasi-vyznamne-zmeny>
36. HODINA, A., © 2018. *Asymetrická střídavá péče* [online]. [cit. 2019-11-07]. Dostupné <https://stridavka.cz/asymetricka-stridava-pecce/>
37. HODINA, A., © 2018. *Střídavá péče ve Švédsku* [online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://stridavka.cz/stridava-pecce-ve-svedsku/>
38. HOFFMANNOVÁ, H., KLIMEŠ, J. ŠPAŇHELOVÁ, I. 2021. *Rozvádíme se. Je pro nás střídavá výchova dítěte ideálním řešením* [online]? Praha: Obecně prospěšná společnost Sirius, o. p. s. ISSN 1805-8876 [cit. 2019-11-23] Dostupné z: <https://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/rozvadime-se-je-pro-nas-stridava-vychova-ditete-idealnim-resenim-22.html>

39. HOFSCHEIDEROVÁ, A., 2016. *Praktický právní průvodce nejlepším zájmem dítěte. Pro pracovníky orgánu sociálně-právní ochrany dětí* [online]. Praha: Liga lidských práv [cit. 2019-12-02]. ISBN 978-80-87414-26-2. Dostupné z: <https://llp.cz/wp-content/uploads/Prakticky-pravni-pruvodce-nejlepsim-zajmem-ditete.pdf>
40. HÖHNE, S., PALONCYOVÁ, J., 2019. *Péče o děti po rozvodu či rozchodu* [online]. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vv_002.pdf
41. HUDECOVÁ, A., 2018. *Střídavá péče a zájem nezletilého dítěte*. Brno. Diplomová práce. MU.
42. CHALUPSKÁ, L., 2014. *Střídavá péče novým standardem v péči o nezletilé* [online]. Ostrava: ATLAS consulting spol. s r. o. ISSN 2336-4114 [cit. 2019-12-20]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/stridava-pecce-novym-standardem-v-peci-o-nezletile>
43. VLÁDA ČR, 2013 *Výbor OSN pro práva dítěte vydal komentář k nejlepšímu zájmu dítěte* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/aktuality/vybor-osn-pro-prava-ditete-vydal-komentar-k-nejlepsimu-zajmu-ditete-107820/>
44. KŘÁPKOVÁ, K., 2017. *Střídavá péče beze změny bydliště dítěte*. Brno. Diplomová práce. MU.
45. KUBÍČKOVÁ, K., 2020. *Střídavá péče nedělá z dětí nešťastné batůžkáře, říká sociolog Petr Fučík*. [online]. Brno: Universitas magazín vysokých škol. Dostupné z: <https://www.universitas.cz/osobnosti/5624-stridava-pecce-nedela-z-deti-nejstastne-batuzkare-rika-sociolog>
46. KUTNAROVÁ, K., 2018. *Formy péče o děti* [online]. Rožnov pod Radhoštěm. [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: https://www.akkk-roznov.cz/clanek/formy-pecce-o-deti_84812
47. MIČICOVÁ, B., 2017. *Implementace Úmluvy o právech – srovnávací studie č. 1.237* [online]. Praha: Kancelář poslanecké sněmovny – Parlamentní institut [cit. 2021-03-10]. ISSN 2533-4131. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=91260>
48. NOVOTNÁ, I. 2018. *Cochemská praxe* [online]. Praha: Asociace neúplných rodin, z. s. [cit. 2019-12-20]. Dostupné z: <https://www.vasevyzivne.cz/cochemska-praxe/>

49. PREUSS, O., 2019. *Co obnáší střídavá péče* [online]. Praha: Dostupný advokát s. r. o. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://dostupnyadvokat.cz/blog/stridava-pece>
50. RUSÝ, P., 2017. *Asymetrické úpravy střídavé péče* [online]. [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: <https://stridavka.cz/jak-ziskat-stridavou-peci>
51. ŘEZNÍČEK, D., HEJNÁ, A., 2016. *Střídavá péče versus široký rozsah styku* [online]. Praha: epravo.cz, a.s. ISSN 1213-189X. [cit. 2019-11-02] Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/stridava-pece-versus-siroky-rozsah-styku101176.html>
52. STEINEROVÁ, M., 2020. *Porozvodová péče o děti, aneb je střídavá péče vždy ideální řešení* [online]? Praha: epravo.cz, a.s. ISSN 1213-189X [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/aktualne/porozvodova-pece-o-deti-aneb-je-stridava-pece-vzdy-idealni-reseni-111526.html>
53. TOMEŠOVÁ, J., 2019. *Úvaha o hranici mezi střídavou a výlučnou péčí o nezletilé dítě* [online]. Ostrava: ATLAS consulting spol. s.r.o. ISSN 2336-4114. [cit. 2019-11-10]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/ht-uvaha-o-hranici-mezi-stridavou-a-vylucnou-peci-o-nezletile-dite>

Zahraniční zdroje

54. BONNET, C., GARBINTI, B., SOLAZ, A. 2018. *Does part-time mothering help get a job? The role of shared custody in women's employment* [online]. London: Centre for Analysis of Social Exclusion April 2018 London School of Economics [cit. 2021-04-14]. ISSN 1460-5023. Dostupné z: <http://eprints.lse.ac.uk/103525/1/CASEpaper209.pdf>
55. FRANSSON, E., HJERN, A., BERGSTÖM, M., 2018. What Can We Say Regarding Shared Parenting Arrangements for Swedish Children? *Journal of Divorce & Remarriage*. 59(5), 349-358, doi: 10.1080/10502556.2018.1454198.
56. KRUK, E., 2019. Arguments Against a Presumption of Shared Custody in Family Law. *Journal of Divorce and Remarriage*. 59(5), 388-400, doi: 10.1080/10502556.2018.145420.
57. TURUNEN, J., 2017. Shared Physical Custody and Children's Experience of Stress. *Journal of Divorce and Remarriage*. 58(5), 371-392, doi: 10.1080/10502556.2017.1325648.

58. WARSHAK, R., 2018. Night Shifts: Revisiting Blanket Restrictions on Children's Overnights With Separated Parents. *Journal of Divorce & Remarriage*. 59(4), 282-323, doi: 10.1080/10502556.2018.1454193

Další zdroje

59. CIRBUSOVÁ, M., ROGALEWICZOVÁ, R., 2015. *Cochemská praxe – vznik a vývoj. Právo a rodina : rodina, manželství, děti a mládež, dědictví*. roč. 17(6). Praha: WoltersKluwer, a. s. 16 s. ISSN 1212-866X.
60. ÚPSVAR, 2019. Sociálne veci – štatistiky. Upsvr.gov.sk [online]. [cit. 2019-04-02]. Dostupné z: https://www.upsvr.gov.sk/statistiky/socialne-veci-statistiky.html?page_id=10826.

Seznam tabulek a obrázků

Tabulka č. 1: Výše vyživovací povinnosti na dítě	19
Tabulka č. 2: Rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do péče po rozvodu rodičů	38
Obrázek č. 1: Průměrná výše vyživovací povinnosti rodičů vůči dětem.....	20

Seznam zkratk

EÚVPD – Evropská úmluva o výkonu práv dětí podepsaná dne 25. 1. 1996 ve Štrasburku a vyhlášená sdělením Ministerstva zahraničních věcí České republiky č. 54/2001 Sb., m. s.

o. z. o. – císařský patent č. 946/1811 Sb. z. s., obecný zákoník občanský

OSN – organizace spojených národů

OSPOD – orgán sociálně-právní ochrany dětí

OSŘ – zákon č. 99/163 Sb., občanský soudní řád

OZ – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění

ÚSD – Úmluva o styku s dětmi podepsaná dne 15. 5. 2003 ve Štrasburku a vyhlášená Ministerstvem zahraničních věcí České republiky č. 91/2005 Sb., m. s.

Výbor OSN – Výbor organizace spojených národů

ZOR – zákon č. 94/1962 Sb., o rodině

ZSPOD – zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí